

**Valsts programma
„Ķigāni (romi) Latvijā”**

2007. – 2009. gadam

Apstiprināts Ministru Kabinetā 2006. gada 17.oktobrī

Saturs

1.	Valsts programmas „Čigāni (romi) Latvijā” 2007.–2009.gadam sasaiste ar valdības, Īpašu uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās sekretariāta prioritātēm un atbalstītājiem politikas dokumentiem	3
2.	Eiropas Savienības dalībvalstu pieredze	5
3.	Situācija Latvijā	5
3.1.	Situācija izglītības jomā	6
3.2.	Situācija nodarbinātības jomā	7
3.3.	Sabiedrības attieksme, neiecietība un diskriminācija pret čigānu (romu) kopien	7
4.	Programmas mērķi un apakšmērķi	8
4.1.	Programmas mērķauditorija	8
4.2.	Programmas virsmērķis	8
4.3.	Programmas rīcības virzieni un apakšmērķi	8
5.	Programmas plānotie politikas un darbības rezultāti	9
5.1.	Politikas rezultāti	9
5.2.	Politikas rezultātu sasniegšanas rezultatīvie rādītāji	9
5.3.	Darbības rezultāti	10
6.	Programmas mērķu sasniegšanas galvenie uzdevumi	12
7.	Uzdevumiem atbilstošs piešķirtā un papildus nepieciešamā finansējuma plānojums	23
7.1.	Valsts budžets programmai 2007.-2009.gadam	23
7.2.	Kāda var būt politikas dokumenta ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem	23
8.	Situācijas pārraudzība	35
9.	Par uzdevumu izpildi atbildīgās institūcijas	35
10.	Programmas ieviešanas pārraudzība	35
11.	Programmas pārskata iesniegšanas un novērtēšanas kārtība	35

1. Valsts programmas „Čigāni (romi) Latvijā” 2007.–2009.gadam sasaiste ar valdības, Īpašu uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās sekretariāta prioritātēm un atbalstītajiem politikas dokumentiem

Izpildot A.Kalviša 2006.gada 1.februāra rīkojumu Nr.43. „Par darba grupas izveidošanu valsts programmas "Čigāni (romi) Latvijā" 2007.–2009.gadam izstrādei”, Valsts programmas „Čigāni (romi)¹ Latvijā” (turpmāk – Programma) izstrādi veica starpinstitūciju darba grupa.

Programma ir izstrādāta, īstenojot Latvijas Republikas Satversmes 114.panta, likuma „Par Latvijas nacionālo un etnisko grupu brīvu attīstību un tiesībām uz kultūras autonomiju”, likuma „Par Vispārējo konvenciju par nacionālo minoritāšu aizsardzību” 2.panta prasības, Eiropas Padomes Vispārējās konvencijas par nacionālo minoritāšu aizsardzību 2.daļas 4.panta 2.punkta prasības, A.Kalviša Valdības deklarācijas punktu 12.1., Īpašu uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās sekretariāta (turpmāk - ĪUMSILS) vidēja termiņa prioritāšu 1.un 2.punktu, Valsts programmas „Sabiedrības integrācija Latvijā” mērķus un ņemot vērā Nacionālās programmas iecietības veicināšanai 2005. – 2009.g. atzinumus.

Programma ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kas paredzēta trim gadiem 2007. – 2009.gadam.

Laika posmā no 2006. gada 16. maija līdz 2006. gada 21. jūlijam notika Programmas projekta informatīvas daļas sabiedriskā apspriede: informatīvie semināri Preiļos, Tukumā, Ventspilī, Jelgavā, Rīgā un Madonā, kā arī diskusiju un komentāru veidā ĪUMSILS mājas lapā www.integracija.gov.lv, interneta portālos www.politika.lv un www.dialogi.lv.

Programmas izstrādē un saturā ņemti vērā un izmantoti šādi Eiropas Savienības, Eiropas Padomes un citi Latvijai saistošie normatīvie akti:

- Eiropas Parlamenta Ārlietu, cilvēktiesību, kopējās drošības un aizsardzības politikas komitejas paziņojums deputātiem Nr.8/2004;²
- 2003.gada jūnija starpvaldību konferences „Čigāni paplašinātā (augošā) Eiropā: izaicinājumi nākotnei” noteiktās prioritātes;
- Eiropas Komisijas pret rasismu un neiecietību (turpmāk - ECRI) Otrais ziņojums par Latviju (14.12.2001);³
- Padomes 2000.gada 29.jūnija direktīva 2000/43/EK, ar ko ievieš vienādas attieksmes principu pret personām neatkarīgi no rasu vai etniskās piederības;⁴

¹ Par romu tautai piederīgiem bieži vien apzīmē cilvēkus ar izteiktu etnisko identitāti, kas izdalās ar savu vēsturiski piekopto nomadisko dzīvesveidu kā etniskās piederības konceptu, un savu nacionālo valodu *Romani*. Eiropas romi nav viendabīga etniskā grupa, tiem ir vairākas lingvistiskās, kulturālās, sociālās un vēsturiskās atšķirības. Romu tautai ir vairāki apzīmējumi. Kā visizplatītākais Eiropā ir apzīmējums „čigāni” (*Gypsies, Tsingani, Tzidane, Cigano, Zigeuner*). Paši romi etniski vienmēr identificē sevi ar *Rom* vai *Roma*, kas nozīme „cilvēki” jeb „tauta”.

„Roma”/Dictionary of Race, Ethnicity & Culture. Ed.by G.Bolaffi, R.Bracalenti, P.Braham and S.Gingro (London: SAGE Publications, 2003), p.291.

Lielāka daļa Latvijas čigānu (romu) etniski identificē sevi kā "roma" un savu tautu apzīmē kā romu tautu, skaidrojot, ka vārds „čigāns” ir „*citu tautu cilvēku dota iesauka,...ar nedaudz nicinošu pieskaņu.*” Latvijas mazākumtautību informatīvs izdevums „Nevo Drom”, Nr.1. - aprīlis, 2005, 1.lp.

² Eiropas Parlamenta Ārlietu, cilvēktiesību, kopējās drošības un aizsardzības politikas komitejas paziņojums deputātiem Nr.8/2004. (CM\534739LV.doc), (Eiropas Savienības Ārpolitikas ģenerāldirektorāts, 2004) http://www.europarl.eu.int/comparl/afet/enlargement_5leg_lv.pdf Skatīts 15.02.2006.

³ Eiropas Komisijas pret rasismu un neiecietību Otrais ziņojums par Latviju (14.12.2001), CRI (2002) 21 prov. Latvian version, (Strasbūra, Eiropas Komisijas pret rasismu un neiecietību, 2002), 18.lp. http://www.coecidriga.lv/tulkojumi/ecri_zinojums.doc Skatīts 15.02.2006.

⁴ Padomes direktīva 2000/43/EK (2000. gada 29. jūnijs), ar ko ievieš vienādas attieksmes principu pret personām neatkarīgi no rasu vai etniskās piederības// Eiropas kopienu Oficiālais Vēstnesis 19.7.2000., L 180/22, Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis, 20/1.sēj., lp.23-27.

- ECRI Vispārējā politiskā rekomendācija Nr.3 Cīņā pret rasismu un neiecietību attiecībā pret romiem (06.03.1998.);⁵
- 1993.gada Eiropas Savienības Kopenhāgenas kritēriji.⁶

Programmas saturā atspoguļojās starptautiskā pieredze čigānu (romu) integrācijā un iecietības veicināšanā. Īpaši ņemta vērā šāda politikas īstenošanas pieredze:

- Eiropas Komisijas informatīvās kampaņas „Par dažādību – pret diskrimināciju” atzinumi un labā prakse.⁷
- Lietuvas Republikas valdības nacionālo minoritāšu un ārvalstīs dzīvojošu lietuviešu departamenta izstrādātas valsts čigānu (romu) Programmas 2000. – 2003. g. atzinumi un pieredze.⁸
- Eiropas Komisijas Nodarbinātības, sociālo lietu un vienādo iespēju ģenerāldirektorāta izdotajā ziņojuma (turpmāk – ziņojums) „Report on Social Inclusion 2005. An analysis of the NAP on social inclusion (2004 – 2006) submitted by the 10 new MS” atzinumi un secinājumi:⁹
 - ziņojumā ir uzskaitīti trīs pamatsektori – izglītība, nodarbinātība un diskriminējošas attieksmes izskaušana, kur valstīm būtu jāpievērš īpaša uzmanība attiecībā uz etniskajām minoritātēm.
 - ziņojumā ir norādīts, ka sabiedrības aizspriedumi un diskriminējoša attieksme pret čigāniem (romiem) liedz viņiem baudīt tās iespējas, ko bauda citi sabiedrības locekļi.¹⁰
 - ziņojumā uzsvēta īpaši kritiskā situācija čigānu (romu) izglītības jomā,¹¹ jo zems izglītības līmenis ir viens no sociālās atstumtības un nabadzības cēloņiem.
 - ziņojumā ir norādīts, ka valstu iesniegtajos nacionālajos rīcības plānos nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanai (National Action Plans for Social Inclusion) uz 2005.gadu nav norādīta konkrēta valstu rīcības stratēģija izglītības līmeņa paaugstināšanā čigānu (romu) vidū.¹²

Viens no valsts programmas mērķiem ir uzlabot Latvijas valsts politikas īstenošanas kvalitāti čigānu (romu) integrācijā un vienādo iespēju nodrošināšanā, efektīvi īstenojot starptautisko normatīvo aktu prasības.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/lv/dd/20/01/32000L0043LV.pdf> Skatīts 15.06.2006.

⁵ Eiropas Komisijas pret rasismu un neiecietību Vispārējā politiskā rekomendācija Nr.3. Cīņā pret rasismu un neiecietību attiecībā pret romiem (06.03.1998.)

<http://www.coecidriga.lv/tulkojumi/ECRI/ECRIrec3.htm> Skatīts 15.02.2006.

⁶ 10. Eiropas Savienības paplašināšanās. Eiropas Savienības informācijas aģentūra, 2005.gada oktobris. <http://www.esia.gov.lv/doc/fl/fl10.doc> Skatīts 15.02.2006.

⁷ Eiropas Komisijas pretdiskriminācijas mājas lapa „Par dažādību – pret diskrimināciju”. <http://www.stop-discrimination.info/1250.0.html> Skatīts 15.02.2006.

⁸ <http://www.tmid.lt/> Skatīts 15.02.2006.

⁹ Ziņojumā tika secināts: „noskaidrojies, ka daudzām valstīm nav vienotas pieejas etnisko minoritāšu sociālās atstumtības un nabadzības jautājumu risināšanā. Valstis pievēršas atsevišķu jautājumu, tādu kā izglītība, apmācība vai veselība, risināšanai. EK (Eiropas Komisija) uzsver, ka tikai visaptveroša un saskaņota stratēģija, kas ir balstīta uz nopietnu situācijas analīzi, pamatproblēmu identificēšanu, mērķu definēšanu ar noteiktu ieviešanas stratēģiju, atbilstošu likumdošanu un finansējumu, būs ietekmīga un sasniegs jūtamus rezultātus.” (Neoficiālais tulkojums latviešu valodā).

Report on social inclusion 2005. An analysis of the National Action Plans on Social Inclusion (2004-2006) submitted by the 10 new Member States. (European Commission, Directorate-General for Employment, Social Affairs and Equal Opportunities, Unit E2, 2005), p.78.

http://europa.eu.int/comm/employment_social/social_inclusion/docs/sec256printed_en.pdf

Skatīts 15.02.2006.

¹⁰ Ibid., p.82.

¹¹ Ibid., pp. 82, 136.

¹² „Latvijas plāns, lai gan atzīst, ka liels ir to čigānu bērnu skaits, kam nav pat sākumskolas izglītības, neparedz konkrētus soļus situācijas risināšanai.” (Neoficiālais tulkojums latviešu valodā). Ibid., p.83.

Ņemot vērā Latvijā līdz šim veikto pētījumu atzinumus, statistikas datus un ĪUMSILS ilgstošo sadarbības pieredzi ar čigānu (romu) kopienas nevalstisko organizāciju (turpmāk NVO) pārstāvjiem, kā arī Eiropas Savienības pieredzi, secināts, ka Latvijā čigānu (romu) integrācijai jānorit trijos virzienos: 1) izglītība, 2) nodarbinātība, 3) cilvēktiesību joma. Tādējādi Programmas efektīvai īstenošanai ir nepieciešama cieša starpinstitūciju sadarbība starp valsts pārvaldes institūcijām (Iekšlietu ministrija, Labklājības ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija, Kultūras ministrija, Nodarbinātības valsts aģentūra), cilvēktiesību ekspertiem, čigānu (romu) un citām NVO.

2. Eiropas Savienības dalībvalstu pieredze

Lietuvas Republikas pieredze čigānu (romu) integrācijas politikā ir vērsta uz šīs kopienas izglītības līmeņa paaugstināšanu, papildus iespēju radīšanu un nodrošināšanu arodizglītībai un labvēlīgas nodarbinātības vides veidošanu čigānu (romu) tautības cilvēkiem, ņemot vērā kopienas vēsturiski izveidotās prioritātes nodarbinātības jomā, dzimumu lomas un tradicionālās īpatnības, kas ietekmē kopienas iekļaušanos valsts izglītības politikā. Tāda integrācijas politika ietver sevī ciešas sadarbības veidošanu starp valsts institūcijām, pašvaldībām un čigānu (romu) kopienas un citām NVO veiksmīgai valsts programmas izstrādāšanai un īstenošanai.

Izglītības jomā Čehijā, Ungārijā, Nīderlandē un Slovākijā čigānu (romu, sinti)¹³ bērni tiek iesaistīti pirmskolas izglītībā, kur nodarbības vada īpaši apmācīti skolotāji, un bērniem ir pieejamas arī ābece un grāmatas čigānu (romu, sinti) valodā. Čigānu (romu, sinti) bērniem šajās pirmskolas iestādēs palīdz čigānu (romu, sinti) tautības skolotāju asistenti.

Iecietības veicināšanas un vienādo iespēju nodrošināšanas jomā Ungārija, Īrija, Spānija, Bulgārija un Slovākija ir uzsākušas policijas vienību apmācību, kurā piedalās gan policisti, gan čigānu (romu, sinti) līderi. Apmācības mērķis ir veidot sadarbību starp policiju un čigāniem (romiem, sinti) un mazināt pastāvošos stereotipus par čigāniem (romiem, sinti). Šajās valstīs sekmīgi tiek īstenots projekts vasaras skolas čigānu (romu, sinti) bērniem, kuru laikā policisti apmāca bērnus dažādām prasmēm, tādējādi uzlabojot saskarsmi starp policiju un čigānu (romu, sinti) kopienas.

Apkopojot Eiropas Savienības dalībvalstu pieredzi, par Programmas izstrādes un īstenošanas efektīvu principu ir izvēlēta valsts pārvaldes kā valsts politikas īstenošanas proaktīvā loma čigānu (romu) kopienas iekļaušanai un vienādo iespēju nodrošināšanai, kas norit ciešā sadarbībā ar čigānu (romu) NVO, cilvēktiesību ekspertu tīklu, citu NVO un pētnieku līdzdalību. Valsts pārvalde, izmantojot Eiropas Savienības līdzfinansējuma iespējas Programmas rīcības plāna īstenošanai, plāno, koordinē un īsteno valsts politiku čigānu (romu) kopienas iekļaušanā, nodrošinot plašu sabiedrības līdzdalību Programmas plānošanā, īstenošanā un novērtēšanā.

3. Situācija Latvijā

Kaut arī Latvijā pastāv un tiek īstenota Nacionālā programma iecietības veicināšanai 2005.-2009. un tās rīcības plānā ir ietvertas Latvijā dzīvojošas mazākumtautības, čigānu (romu) situācija Latvijā un Eiropas pieredze liecina par nepieciešamību izveidot atsevišķu programmu čigānu (romu) kopienai, lai efektīvi un mērķtiecīgi īstenotu vienādu iespēju principu valsts politikā, kas mērķtiecīgi uzlabotu tieši šīs kopienas situāciju.

¹³ Ar vārdu *sinti* Eiropas kontekstā apzīmē romu tautas apakšgrupu. Šīs grupas pārstāvji ir ieeļojuši Vācijā XIX gs., un tāpēc, mūsdienās, vairākums no tiem ir Vācijas pilsoņi. Šodien *sinti* dzīvo ne tikai Vācijas teritorijā, bet arī Austrijā, Šveicē, Ziemeļitālijā, Beļģijā, Nīderlandē un Centrāleiropā. Latvijā *sinti* nedzīvo, tomēr Eiropā tā ir vienā no visneaizsargātākajām etniskajām minoritātēm. „*Sinti*”/ *Dictionary of Race, Ethnicity & Culture*, op.cit., p.308.

Čigānu (romu) kultūra ir neatņemama Latvijas kultūru dažādības sastāvdaļa. Čigānu (romu) kopienas attīstība Latvijā ir cieši saistīta ar čigānu (romu) tautas identitātes saglabāšanu globalizācijas apstākļos. Čigānu (romu) kopiena Latvijā intensīvi meklē iespējas sasniegt šādus mērķus: nodrošināt vienlīdzīgu pozīciju citu Latvijā dzīvojošo mazākumtautību saimē izglītības, nodarbinātības un cilvēktiesību jomā.¹⁴

Latvijā čigāni (romi) dzīvo jau kopš 16. gadsimta. Saskaņā ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes iedzīvotāju reģistra statistikas datiem 2006. gada sākumā Latvijā dzīvo 8498 čigānu (romu), tas ir 0,3% Latvijas iedzīvotāju.¹⁵ Taču čigānu (romu) NVO līderi un pētnieki izsaka pieņēmumus, ka Latvijā varētu būt no 15 000 līdz 18 000 čigānu (romu).¹⁶

Čigāni (romi) ir vienīgā Latvijas minoritāte, kurai nav patstāvīgas valsts un nav atbalsta iespēju starpvalstu līmenī. Kā vienu no apdraudētākajām grupām Latvijas sabiedrībā čigānu (romu) kopienu min arī ECRI otrais ziņojums par Latviju.¹⁷

Latvijā nav apkopojosu un reģionālu pētījumu par Latvijas čigānu (romu) kopienas vēsturi, identitāti un tradīcijām, viņu atšķirību no citām čigānu (romu) kopienām Eiropas valstīs, par viņu sociālajiem un ekonomiskiem apstākļiem,¹⁸ arī pētījumu par čigānu (romu) kopienas vajadzībām un stratēģiju savas etniskās identitātes saglabāšanai un attīstībai. Nav arī apkopota statistika par darba meklējumu nolūkos izbraukušo čigānu (romu) skaitu, nepastāv pētījumi par viņu dzīves un darba apstākļiem imigrācijā.

3.1. Situācija izglītības jomā

Pēc Latvijas 2000. gada tautas skaitīšanas rezultātiem, no 8205¹⁹ Latvijā dzīvojošiem čigāniem (romiem)²⁰ tikai 7,9% čigānu (romu) ir vidējā izglītība, tikai 26 čigāniem (romiem) ir augstākā izglītība.²¹ Bet no 5985 čigāniem (romiem), kas vecāki par 15 gadiem, ceturtajai daļai (24,3%) izglītība ir zemāka par četrām klasēm un 25,2% čigānu (romu) nav norādījuši savu izglītības līmeni.²² Pēc Valsts Nodarbinātības aģentūras datiem 2003. gadā reģistrēto bezdarbnieku vidū bija 46 analfabēti, no tiem 39 (85%) bija čigāni (romi), tomēr precīzi noteikt analfabētu čigānu (romu) skaitu nav iespējams.²³

Īpaši sarežģīti ir iesaistīt čigānu (romu) bērnus vispārējā izglītības procesā, kā arī nodrošināt pirmskolas izglītības un pamatzglītības iestāžu apmeklējumu.²⁴ Retos gadījumos

¹⁴ Prioritāras cilvēktiesību jomas vienlīdzīgo iespēju nodrošināšanai un diskriminējošas attieksmes izskaušanai pret Latvijas čigānu (romu) kopienas pārstāvjiem: atsevišķo sociālo grupu (etnisko minoritāšu grupu) tiesību aizsardzība, vispārējo sociālo un kultūru tiesību aizsardzība, civilo tiesību aizsardzība. Vairāk skat. www.vcb.lv

¹⁵ Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde. Iedzīvotāju reģistra statistika. Latvijas iedzīvotāju sadalījums pēc nacionālā sastāva un valstiskās piederības (dati uz 01.01.2006.)

<http://www.pmlp.gov.lv/images/documents/8.pdf> Skatīts 15.02.2006.

¹⁶ *Čigānu stāvoklis Latvijā*. (Rīga: Latvijas Cilvēktiesību un etnisko studiju centrs, 2003.), 15.lp.

¹⁷ Otrais ziņojums par Latviju, 2001.gada 14.decembris, ECRI. – 18. -19. lp.

¹⁸ Latvijas cilvēktiesību un etnisko studiju centra 2003. gadā izstrādātais socioloģiskais pētījums „Čigānu stāvoklis Latvijā” uz 2006.gadu ir vienīgais nopietnais kvantitatīvais pētījums par Latvijas čigāniem (romiem). Daļa no Latvijas čigānu (romu) kopienas pārstāvjiem uzskata šo pētījumu par neobjektīvu un tajā esošos sabiedrības domu aptaujas par diskriminējošiem.

¹⁹ *Latvijas 2000.gada tautas skaitīšanas rezultāti*. Statistikas datu krājums. (Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde, Rīga, 2000).

Arī internetā <http://www.csb.lv/Satr/CENSUSES.PDF> Skatīts 15.02.2006.

²⁰ Rezultāti salīdzināšanai: pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes iedzīvotāju reģistra statistikas datiem uz 2005.gadu Latvijā reģistrēti 8467 čigāni (romi), uz 2006.gadu – 8498. <http://www.pmlp.gov.lv> Skatīts 15.02.2006.

²¹ *Čigānu stāvoklis Latvijā*, 19.lp.

²² Ibid.

²³ Ibid.

²⁴ Saskaņā ar Izglītības un zinātnes ministrijas sniegtajiem statistikas datiem par *vispārizglītojošo dienas skolu izglītojamo sadalījumu pa tautībām*, sākot no 2002/2003. mācību gada novērojama tendence samazināties čigānu (romu) bērnu skaitam, kas apmeklē vispārizglītojošās skolas.

čigānu (romu) bērni iesaistās pirmsskolas izglītības procesā. Lai gan kopš 2003.gada Latvijas valsts tiesību akti paredz 5-6 gadīgo bērnu obligātu sagatavošanu skolai, daudzi čigānu (romu) vecāki joprojām par to nav informēti. Tādējādi jau pašā izglītības sākumā čigānu (romu) bērni, nesaņemot pienācīgu sagatavošanu mācībām skolā, nonāk nevienlīdzīgā situācijā, salīdzinot ar citiem bērniem.

3.2. Situācija nodarbinātības jomā

Čigānu (romu), kas ir iesaistījušies ilglaicīgās darba attiecībās, ir maz. Kā minēts ECRI ziņojumā, „...līdzīgi kā daudzās citās Eiropas valstīs arī Latvijā romi/čigāni atrodas īpaši sarežģītā ekonomiskā situācijā. Tikai 2% no šiem iedzīvotājiem ir pastāvīgs darbs, un ļoti plaši ir izplatīts bezdarbs. Šāda situācija ir izveidojusies vairāku faktoru iespaidā, daudzos gadījumos tajos ietilpst izglītības un profesionālās apmācības trūkums, kā arī kopienu locekļu informācijas trūkums par savām tiesībām. Tomēr sava loma ir arī sociālajiem aizspriedumiem un diskriminācijai.”²⁵

3.3. Sabiedrības attieksme, neiecietība un diskriminācija pret čigānu (romu) kopien

Latvijas iedzīvotāju vairākumam nav tiešas, intensīvas un plašas saskarsmes ar čigānu (romu) kopienas pārstāvjiem izglītībā vai nodarbinātībā. Ikdienas pieredzes un saskarsmes trūkums ir pamats aizspriedumu veidošanai pret čigānu (romu) kopien, ko sabiedrības vairākums un plašsaziņas līdzekļi smejas no atsevišķiem negatīvas saskarsmes gadījumiem un Eiropas kultūrā valdošajiem etniskajiem aizspriedumiem pret šo kopien. Vairākumam Latvijas iedzīvotāju saskarsme ar čigāniem (romiem) ir veidojusies tirgū un uz ielas (75,5%).²⁶

Saskaņā ar 2003.gadā veikta pētījuma „Čigānu stāvoklis Latvijā” datiem, tikai 10% no visiem respondentiem domā, ka čigāni (romi) ir integrēti Latvijas sabiedrībā, pārējie pauda viedokli, ka čigāni (romi) ir daļēji vai drīzāk nav integrēti sabiedrībā.²⁷ 71% aptaujāto atzīst, ka Latvijā čigāni (romi) veido savu noslēgtu kopien, kas nozīmē to, ka Latvijā pastāv čigānu (romu) segregācijas problēma.²⁸

Tomēr, atšķirībā no citu etnisko minoritāšu pārstāvjiem, čigānu (romu) kopienas iekļaušana sabiedrībā nav saistīta ar nepietiekošo valsts valodas prasmi²⁹ vai ievērojamu nepilsoņu skaitu kopienas vidū. Latvijas senākās mazākumtautības pārstāvjiem čigāniem (romiem) ir labas latviešu un krievu valodas prasmes un liels pilsoņu skaits (98% čigānu (romu) ir Latvijas pilsoņi). Nereti tas tiek izmantots kā pierādījums čigānu (romu) sekmīgai integrācijai Latvijas sabiedrībā. Taču daudzās aptaujās secināts, ka sabiedrībā joprojām pastāv aizspriedumi un bailes no saskarsmes ar čigāniem (romiem). Piemēram, pētījuma *Etniskā tolerance un Latvijas sabiedrības integrācija* aptaujas dati liecina, ka 43% Latvijas iedzīvotāju nevēlas dzīvot kaimiņos ar čigāniem (romiem),³⁰ bet pētījumā “Čigānu stāvoklis Latvijā”, pret čigānu (romu) kā pret kaimiņu cilvēki izturētos nedaudz vai ievērojami piesardzīgāk – 52,4%, tas ir piesardzīgāk nekā pret darba kolēģi vai bērna klasesbiedru.³¹

Neskatoties uz vairākām čigānu (romu) kopienas marginalizācijas iezīmēm, lai nodrošinātu šīs kopienas efektīvo iekļaušanos Latvijas sabiedrībā, integrācijas procesam jānorit

(2002/2003.g. – **1591** čigānu (romu) bērns, 2003/2004.g. – **1508**, 2004/2005.g. – **1464**, 2005/2006.g. - **1415**) http://www.izm.gov.lv/dokumenti/statistika/2005_2006/tautibas_05.xls Skatīts 15.02.2006.

²⁵ Otrais ziņojums par Latviju, 2001.gada 14.decembris, ECRI

²⁶ Čigānu stāvoklis Latvijā, 11.lp.

²⁷ Ibid., 12.lp.

²⁸ Ibid., 13.lp.

²⁹ *Nacionālā Stratēģiskā ietvardokumenta 2007.–2013.gada periodam projekta punkts 364.*

(Rīga: LR Finanšu ministrija, 2006.g.)

<http://www.esfondi.lv/upload/NSID-2006-01-30.pdf> Skatīts 15.02.2006.

³⁰ *Etniskā tolerance un Latvijas sabiedrības integrācija.* (Rīga: Baltijas Sociālo Zinātņu institūts, 2004), 66.lp.

³¹ Čigānu stāvoklis Latvijā, 68.lp.

abpusēji, gan aktīvi piedaloties kopienas interešu pārstāvēniecībām, gan plašai Latvijas sabiedrībai.

Apkopojot minēto informāciju un līdz šim veikto pētījumu atzinumus par čigānu (romu) stāvokli Latvijā, valsts programmas mērķis ir izveidot pamatu kvalitatīvai, efektīvai un ilgspējīgai čigānu (romu) kopienas integrācijai Latvijā, nodrošināt vienādu iespēju efektīvu īstenošanu čigāniem (romiem) un veicināt iecietību pret čigānu (romu) kopienu Latvijas sabiedrībā.

4. Programmas mērķi un apakšmērķi.

4.1. Programmas mērķauditorija

Programmas primārā mērķauditorija ir čigānu (romu) kopiena Latvijā. Programmas sekundārā mērķauditorija ir Latvijas valsts politikas īstenošanā - ierēdņi un publiskā sektora darbinieki, profesionālās asociācijas, izglītības iestādes, plašsaziņas līdzekļi, arodbiedrības un Latvijas sabiedrība kopumā.

4.2. Programmas virsmērķis

Programmas virsmērķis ir veicināt čigānu (romu) kopienas iekļaušanu Latvijas sabiedrībā, nodrošinot diskriminācijas apkarošanu un vienādu iespēju efektīvu īstenošanu čigānu (romu) kopienai izglītības, nodarbinātības un cilvēktiesību jomās³² saskaņā ar kopienas īpašiem nosacījumiem, atbilstoši Eiropas Padomes Vispārējās konvencijas par nacionālo minoritāšu aizsardzību 2.daļas 4.panta 2.punkta prasībām un komentāriem.³³

4.3. Programmas rīcības virzieni un apakšmērķi

Izglītības joma

1. radīt īpašas iespējas čigānu (romu) kopienas pārstāvjiem paaugstināt izglītības līmeni;
2. attīstīt iekļaujošās izglītības principu pielietošanu vispārējās izglītības sistēmā;

Nodarbinātības joma

3. mazināt bezdarbu čigānu (romu) kopienā;
4. sekmēt čigānu (romu) kopienas pārstāvju dialogu ar darba devējiem un citām nodarbinātības procesā iesaistītām institūcijām čigānu (romu) integrācijai Latvijas darba tirgū;

Cilvēktiesību joma

5. veicināt iecietību un negatīvu stereotipu un aizspriedumu mazināšanu Latvijas sabiedrībā par čigānu (romu) kopienu;
6. sekmēt Latvijas čigānu (romu) kopienas kultūras attīstību un etniskās identitātes saglabāšanu, kā arī aktivitātes Latvijas čigānu (romu) NVO līdzdalībai pilsoniskajā sabiedrībā;

³² Precizētas cilvēktiesību jomas skat. nodaļas „Situācija Latvijā” atsaucēs.

³³ „Īpašie nosacījumi, kas attiecas uz personām, kuras pieder pie nacionālās minoritātes” tiek ņemti vērā pēc Eiropas Padomes Vispārējās konvencijas par nacionālo minoritāšu aizsardzību 2.daļas 4.panta 2.punkta prasībām un komentāriem par Vispārējās konvencijas nosacījumiem 2.daļas 4.pantu 39.punktu.

Vairākos Eiropas Savienības cilvēktiesību aizsardzību dokumentos un normatīvajos aktos par mazākumtautībām atsevišķi tiek izdalīti čigāni (romi) kā sociāli, ekonomiski un kultūras līmenī „visneaizsargātākā etnisko minoritāšu grupa”, ņemot vērā šīs grupas dzīves apstākļu un sociālā stāvokļa statistikas radītājus.

7. apkopot statistikas un informatīvus datus par čigānu (romu) stāvokli izglītības, nodarbinātības un cilvēktiesību jomās.

5. Programmas plānotie politikas un darbības rezultāti

Valsts programmas „Čigāni (romi) Latvijā” 2007. – 2009. gadam ieviešanas un īstenošanas rezultātā Latvijas sabiedrībā ir izveidoti priekšnoteikumi čigānu (romu) tautības cilvēku izglītības līmeņa celšanai, viņu sociālā statusa mainīšanai nodarbinātības jomā un iespējai brīvi izvēlēties sev atbilstošu profesiju, kā arī neiecietības mazināšanai sabiedrībā pret čigānu (romu) kopienu, kas ir šīs mazākumtautības sociālās atstumtības pārvarēšanas pamats. Programmas mērķu sasniegšana stiprinās pilsonisko sabiedrību un veicinās sabiedrības integrācijas procesa tālāko attīstību Latvijā.

5.1. Politikas rezultāti

Izglītības jomā

- ir paaugstinājies izglītības līmenis čigānu (romu) kopienā;

Nodarbinātības jomā

- ir samazinājies bezdarba līmenis čigānu (romu) kopienā;

Cilvēktiesību jomā

- Latvijas sabiedrībā ir mazinājusies neiecietība (stereotipi un aizspriedumi) pret čigānu (romu) kopienu.

5.2. Politikas rezultātu sasniegšanas rezultatīvie rādītāji

Izglītības jomā:

- **statistikas dati un pētījumu rezultāti par čigānu (romu) kopienas situāciju izglītības jomā konstatē situācijas uzlabošanas;**
- laika periodā no 2008. līdz 2010. gadam konstatēts čigānu (romu) bērnu skaita pieaugums pirmskolas un pamatzglītības iestādēs, kā arī to čigānu (romu) vecāku skaita pieaugums, kas sekmē bērna apmācību skolā;
- palielinājies to čigānu (romu) kopienas indivīdu skaits, kuri ir atgriezušies izglītības procesā pēc pārtraukuma, Latvijas Republikas tiesību aktos noteiktā laika posmā iegūstot pamatzglītību, vidējo, vidējo profesionālo vai augstāko izglītību;
- samazinājies to čigānu (romu) indivīdu skaits, kuri pārtrauc mācības un/vai studijas;
- Latvijas pašvaldību un čigānu (romu) NVO pašiniciatīvas rezultātā izveidotie projekti izglītības jomā liecina par savstarpējas sociālas sadarbības ilgpējīgu attīstību čigānu (romu) izglītības līmeņa uzlabošanā;

Nodarbinātības jomā:

- **statistikas dati un pētījumu rezultāti par situāciju čigānu (romu) nodarbinātības jomā liecina, ka samazinājies bezdarba līmenis čigānu (romu) kopienā un palielinājies legālās darba attiecībās iesaistīto (romu) kopienas pārstāvju skaits;**
- Latvijas darba devēju un arodbiedrību darbības pārskatos un situācijas analīzē konstatēti efektīvi sociālā dialoga mehānismi (informatīvās kampaņas, forumi, informatīvie materiāli, projekti sadarbībā ar čigānu (romu) NVO), kuru īstenošanas rezultātā paaugstinājusies darba devēju informētība par čigānu (romu) kopienas nodarbinātības specifiku un nosacījumiem, kā arī čigānu (romu) kopienas pārstāvju informētība par iespējām un prasībām darba tirgū;
- individuālo darba devēju darbības rezultāti liecina par pašiniciatīvas ceļā izveidotu un īstenotu labu praksi čigānu (romu) kopienas indivīdu iesaistīšanai darba tirgū;

- Eiropas Komisijas iniciatīvas „Par dažādību – pret diskrimināciju” darbības pārskatā konstatēts, ka palielinājies to darba devēju skaits, kas iesaistās Eiropas Komisijas pretdiskriminācijas politikas vadlīniju īstenošanā nodarbinātībā, iesaistoties Latvijas nacionālās darba grupas darbībā;
- Latvijas darba devēju darbības analīzes pārskatos un VCB sniegtajos atzinumos ir konstatēti pozitīvas diskriminācijas gadījumi nodarbinātības jomā.

Cilvēktiesību jomā:

- **sabiedriskās domas aptauju un pētījuma par čigānu (romu) kopienas situāciju cilvēktiesību jomā rezultāti liecina, ka ir samazinājies to Latvijas iedzīvotāju skaits, kuri pauž neiecietīgu un diskriminējošu attieksmi pret čigānu (romu) kopienas pārstāvjiem, kā arī aizspriedumus pret kopienas un tās pārstāvjiem;**
- palielinājies publikāciju un sižetu skaits plašsaziņas līdzekļos, kas objektīvi atspoguļo čigānu (romu) kopienas aktivitātes.
- Latvijas NVO darbības rezultātu pārskatos un analīzēs konstatēts, ka palielinājās to projektu skaits, kuru viens no darbības mērķiem ir celt Latvijas iedzīvotāju informētības līmeni par čigānu (romu) kopienas kultūru un vietu Latvijas sabiedrībā;
- čigānu (romu) NVO darbības rezultātu pārskati liecina par to projektu skaita palielināšanos, kuri vērsti uz kopienas diskriminācijas un neiecietīgas attieksmes apkarošanu, kā arī uz kopienas kultūras un etniskās identitātes saglabāšanu, tādejādi sekmējot čigānu (romu) tradicionālās kultūras attīstību un tās iekļaušanos Latvijas sabiedrībā;
- palielinājusies čigānu (romu) NVO līdzdalība citu NVO aktivitātēs un dibinās jaunas čigānu (romu) NVO;

5.3. Darbības rezultāti

Izglītības jomā:

- sadarbībā ar čigānu (romu) NVO un ekspertiem, ĪUMSILS ir izstrādājis un publiskojis pētījumu par situāciju čigānu (romu) izglītības jomā;
- sadarbībā ar Izglītības iniciatīvu centru (turpmāk – IIC) un pašvaldībām ĪUMSILS ir sagatavojis darbam jaunas pirmsskolas izglītības grupas,³⁴ kas darbojas saskaņā ar iekļaujošās izglītības principiem;³⁵

³⁴ Jaunas pirmsskolas izglītības grupas izveido pašvaldības, bet šīs grupas sagatavo darbam un iekārto, kā arī skolotājus sagatavo darbam tajās IIC.

³⁵ „Izglītības iestādēs, kurās realizē vienlīdzīgu iespēju principu, jāattīsta arī multikulturālas izglītības programmas, kuru mācību plānos būtu ņemtas vērā etnisko mazākumtautību un citu sabiedrības grupu intereses... Vienlīdzības izglītības iespējas var nodrošināt tikai tādējādi, ka tiek nodrošināta iespēja visiem bērniem mācīties kopā vienā skolā, vienā klasē, t.i. nodrošinot iekļaujošu izglītību. Iekļaujošas izglītības pazīmes, kā tās raksturo starptautiskā „Soli pa solim” programma, ir šādas: 1) Pašos pamatos iekļaušana ir pārliecība, ka mācīšanās jāveido atbilstoši katra bērna individuālajām vajadzībām un ka katrai ģimenei ir tiesības uz to, ka viņu bērns mācās skolā kopā ar citiem bērniem; 2) Katram bērnam ir iespēja sasniegt savu pilnīgo attīstības potenciālu. Un pedagogiem ir nepieciešamas prasmes, lai savās klasēs un grupās mācītu ikvienu bērnu; 3) Izvēles, individualizācijas, vecāku iesaistīšanas un personīgas brīvības principi tiek pilnībā realizēti tikai tad, ja atšķirīgu tautību bērni un viņu ģimenes var baudīt tādas pašas priekšrocības; 4) Vislabāk bērni attīstās tad, ja viņi ir aizrautīgi iesaistījušies pašī savā mācīšanās procesā; 5) Rūpīgi plānota vide mudina bērnus pētīt, darboties un radīt. Pedagogu komanda, sadarbībā ar visiem pārējiem skolas vai bērnudārza darbiniekiem, izmanto savas zināšanas par bērna attīstību, lai mācīšanās vidi un nodrošinātu mācīšanās procesam nepieciešamos materiālus; 6) Ģimeņu iesaistīšanas viņu bērnu izglītošanā paplašina mācīšanās klasē.”

Citēts pēc *Čigānu identitāte multikulturālā skolā* (Rīga: Izglītības iniciatīvas centrs, 2005), 43.lp.

Pētījums veikts un izdots ar Eiropas Savienības Phare programmas „Sabiedrības integrācijas veicināšana Latvijā” un Latvijas valsts finansiālu atbalstu. Pētījums pieejams arī Internetā

<http://www.iic.lv/lv/publikacijas/petijums.html>

Vairāk par iekļaujošās izglītības metodēm skat. *Čigānu identitāte multikulturālā skolā*. op.cit. 40-48.

- sadarbībā ar IIC ĪUMSILS ir noorganizējis informatīvus seminārus čigānu (romu) bērnu vecākiem par bērnu pirmsskolas izglītības nozīmi;
- sadarbībā ar IIC un pašvaldībām ĪUMSILS ir izstrādājis programmu pirmsskolas audzinātāju (skolotāju) palīgu čigānu (romu) sagatavošanai, sagatavojis un ieviesis audzinātāja (skolotāja) palīgus čigānus (romus) pirmsskolas izglītības iestādēs;
- sadarbībā ar IIC, Latvijas Pieaugušo izglītības apvienību (turpmāk – LPIA) un pašvaldībām ĪUMSILS ir izstrādājis latviešu valodas lasīt un rakstīt prasmes apguves kursa programmu pieaugušajiem čigāniem (romiem) analfabētiem;
- sadarbībā ar LPIA ĪUMSILS ir noorganizējis čigānu (romu) kopienas pārstāvjiem informatīvus seminārus par Latvijas izglītības sistēmas piedāvātām iespējām iegūt izglītību, kā arī atsākt un pabeigt izglītības procesu pēc tā pārtraukšanas;
- čigānu (romu) NVO ir iesaistījušās informatīvās kampaņas izstrādē un īstenošanā ar mērķi popularizēt izglītības iegūšanas nepieciešamību čigānu (romu) kopienas pārstāvjiem;
- sadarbībā ar IZM un IIC ĪUMSILS ir izstrādājis un noorganizējis izglītojošus un motivējošus pasākumus skolotājiem, kas strādā ar čigānu (romu) bērniem;
- sadarbībā ar LM, pašvaldībām, čigānu (romu) un citām NVO ĪUMSILS noorganizējis semināru un diskusiju ciklu, lai apzinātu sociālā darba speciālistu u.c. atbildīgo speciālistu (piem., izglītības iestādes, probācijas dienesti, brīvā laika organizēšanas iestādes) darbinieku viedokli, kā arī labās prakses piemērus dažādās pašvaldībās darbā ar čigānu (romu) kopienas pārstāvjiem;

Nodarbinātības jomā:

- sadarbībā ar čigānu (romu) NVO un ekspertiem ĪUMSILS ir izstrādājis un publiskojis pētījumu par čigānu (romu) kopienas situāciju nodarbinātības jomā, kas iekļautu informāciju par valsts, NVO, uzņēmumu un čigānu (romu) kopienas labāko praksi čigānu nodarbinātības jomā;
- sadarbībā ar NVA un čigānu (romu) kopienas līderiem ĪUMSILS ir izstrādājis pasākumu programmu čigānu (romu) kopienas pārstāvjiem, lai integrētu čigānus (romus) darba tirgū un mazinātu čigānu (romu) nelegālo nodarbinātību;
- sadarbībā ar NVA un čigānu (romu) NVO ĪUMSILS ir attīstījis un stiprinājis sadarbības tīklus starp čigānu (romu) NVO un Latvijas darba devēju organizācijām un arodbiedrībām;
- sadarbībā ar VCB ĪUMSILS ir izstrādājis pasākumu ciklu darba devēju asociāciju un arodbiedrību darbiniekiem, lai mazinātu aizpriedumus par čigāniem (romiem) kopumā un iepazīstinātu ar Eiropas Savienības pozitīvo pieredzi čigānu (romu) integrācijas nodarbinātības jomā.

Cilvēktiesību jomā:

- sadarbībā ar čigānu (romu) NVO un ekspertiem ĪUMSILS ir izstrādājis un publiskojis pētījumu par čigānu (romu) kopienas situāciju cilvēktiesību jomā;
- sadarbībā ar VCB un čigānu (romu) NVO ĪUMSILS ir noorganizējis semināru ciklu plašsaziņas līdzekļu darbiniekiem par čigānu (romu) kopienu un pretdiskriminācijas tiesību aktiem un praksi;
- sadarbībā ar VCB un IeM ĪUMSILS ir izveidojis sistemātisku kvalifikācijas celšanas apmācības kursu Latvijas policijas darbiniekiem un tiesnešiem par darbu ar čigānu (romu) kopienas pārstāvjiem neiecietības mazināšanā;
- sadarbībā ar IZM ĪUMSILS ir noorganizējis izglītojošus seminārus Latvijas skolu audzēkņiem un mācību spēkiem par iecietības pozitīvo ietekmi uz vienotas pilsoniskas sabiedrības veidošanās procesu;
- sadarbībā ar Latvijas cilvēktiesību un etnisko studiju centru (turpmāk – LCESC) ĪUMSILS ir īstenojis projektu par skolas mācību grāmatu un materiālu saturu

izvērtēšanu, ar mērķi novērst tajos ietvertos negatīvos stereotipus un aizspriedumus pret čigāniem (romiem);

- sadarbībā ar Latvijas NVO ĪUMSILS ir noorganizējis pasākumu ar mērķi veidot pozitīvu Latvijas čigānu (romu) kopienas tēlu sabiedrībā;
- sadarbībā ar IIC un LPIA ĪUMSILS ir izstrādājis un noorganizējis izglītības darbiniekiem izglītojošu semināru par starpkultūru komunikāciju izglītības iestādēs;
- ĪUMSILS ir motivējis un iesaistījis Latvijas NVO (ne tikai čigānu (romu)) projekta pieteikumu sagatavošanā un iesniegšanā Eiropas Savienības fondiem un Latvijā esošo organizāciju grantu shēmām, kas vērstas uz stereotipu un diskriminācijas mazināšanu pret čigānu (romu) kopienas, it īpaši darba tirgū un izglītības jomās;
- ir izveidots amats VCB, kas risina čigānu (romu) kopienas cilvēktiesību problēmas;
- sadarbībā ar čigānu (romu) NVO ĪUMSILS ir informatīvi un finansiāli atbalstījis aktivitātes Latvijas čigānu (romu) kopienas kultūras attīstībai un etniskās identitātes saglabāšanai;
- ĪUMSILS ir informatīvi un finansiāli atbalstījis aktivitātes Latvijas čigānu (romu) NVO līdzdalībai pilsoniskās sabiedrības stiprināšanā;

6. Programmas mērķu sasniegšanas galvenie uzdevumi

Programmas mērķu un apakšmērķu efektīvai sasniegšanai nepieciešams iesaistīt šādus valsts un nevalstiskā sektora pārstāvjus, uzņēmējvīdus un profesionālo asociāciju pārstāvjus:

- 1) valsts pārvaldi un pašvaldības,
- 2) čigānu (romu) un citas NVO,
- 3) izglītības iestādes,
- 4) darba devēju profesionālās apvienības,
- 5) plašsaziņas līdzekļus.

Minēto sektoru pārstāvji Programmas ietvaros ir norādīti kā partneri Programmas mērķu sasniegšanai.

Ņemot vērā čigānu (romu) īpašo visneaizsargātākās etniskās minoritātes statusu, speciālās vajadzības un sociokulturālu un vēsturisku kopienas kontekstu³⁶ un, lai sasniegtu Programmas virsmērķi un apakšmērķus, ir jāīsteno šādi uzdevumi šādos rīcības virzienos:

³⁶ Latvijas Cilvēktiesību un etnisko studiju centrs. Čigānu stāvoklis Latvijā. – Rīga, 2003. – 11.13.lp. ECRI Vispārējā politiskā rekomendācija Nr.3. Cīņā pret rasismu un neiecietību attiecībā pret romiem (1998.gada 6.marts); <http://www.coecidriga.lv/tulkojumi/ECRI/ECRIrec3.htm> Skatīts 15.02.2006. Eiropas Parlamenta Ārlietu, cilvēktiesību, kopējās drošības un aizsardzības politikas komitejas paziņojums deputātiem Nr.8/2004. http://www.europarl.eu.int/comparl/afet/enlargement_5leg_lv.pdf Skatīts 15.02.2006.

Uzdevumi programmas mērķu sasniegšanai	Konkrēti pasākumi	Uzdevumu izpildes laika plānojums	Uzdevumiem atbilstošs piešķirts finansējums (LVL)	Uzdevumiem atbilstošs papildus nepieciešamā finansējuma plānojums (LVL)	Atbildīgas institūcijas	Darbības rezultātu sasniegšanas rezultatīvie rādītāji
Rīcības virziens: Izglītība						
1. Apakšmērķis: Radīt īpašas iespējas čigānu (romu) kopienas pārstāvjiem paaugstināt izglītības līmeni						
1.1. Izstrādāt programmu pirmsskolas audzinātāju (skolotāju) palīgu čigānu (romu) sagatavošanai, un sekmēt šo audzinātāju palīgu čigānu (romu) ieviešanu pirmsskolas izglītības iestādēs ³⁷	Programmas „Čigānu (romu) skolotāju palīgs” projekts	Projekta izstrāde 2007.g. Skolotāju palīgu sagatavošana 2007. – 2008.g.	nav	30 493	IIC sadarbībā ar ĪUMSILS, IZM, pašvaldībām	Ir izstrādāta viena programma skolotāju palīgu - čigānu (romu) sagatavošanai „Čigānu (romu) skolotāju palīgs” un sagatavoti divdesmit skolotāju palīgi - čigāni (romi) darbam pirmsskolas izglītības iestādēs

³⁷ Šis uzdevums Programmas mērķu sasniegšanai izvirzīts, ņemot vērā starptautisko pieredzi čigānu (romu) bērnu izglītības jomā (Lietuva, Somija, Čehija, Slovākija), kas paredz skolotāja palīgu čigānu (roma) sagatavošanu darbam un ieviešanu iekļaujošās klasēs pirmsskolas izglītības iestādēs, kurās mācās kopā gan čigānu (romu) bērni, gan citu tautību bērni. Kā pierāda starptautiskā prakse, skolotāju palīgs čigāns (roms) veicina un palīdz čigānu (romu) bērniem iekļauties sociālā vidē un saņemt nepieciešamas zināšanas un sociālas prasmes, lai tie uzsāktu un turpinātu mācības skolā līdzvērtīgi citu tautību (latviešu, krvevu) bērniem.

„Visā pasaulē skolās plaši izplatīta prakse ir aicināt vietējās sabiedrības pārstāvjus uz klasēm un iesaistīt viņus mācību darbā. Šos cilvēkus sauc par skolotāju palīgiem, un viņu uzdevums ir palīdzēt aizpildīt „robūsus” to bērnu kultūras un valodas zināšanās, kuri nenāk no valsts pamatkultūras grupām. Šīs prakses sākotnējā ideja ir tā, ka mācīšanas asistentu iesaistīšana skolas darbā radīs iespēju bērniem, kuri nāk no nestabilām ģimenēm, labāk apgūt akadēmiskās zināšanas. Skolotāju palīgi var bērniem palīdzēt tikt galā ar valodas atšķirībām, jo ir gadījumi, ka tā valoda, kuru bērns dzird un lieto mājās, stipri atšķiras no tās, kuru viņš dzird un kura viņam ir jālieto skolā. Šādā veidā skolotāju palīgi kalpo kā saikne starp mājas kultūru un izglītības sistēmas kultūru, kā arī stiprina vecāku atbalstu bērniem mācību procesā. Skolotāju palīgs kļūst par sabiedrībā cienījamu cilvēku, kurš demonstrē kultūras gan savas mazākuma kultūras, gan arī valsts pamatkultūras vidē.”

D. Tankerslijs, E. Končākova, P. Repiskis. *Skolotāja palīga lomas pārveidošana Slovākijā*. Izglītība demokrātijai, Nr.3. - 16.lp.

Skolotāju palīgus čigānus sagatavo darbam iekļaujošās klasēs pēc speciāli izstrādātas mācību programmas „Čigānu (romu) skolotāju palīgs”. Šīs programmas izstrādi veic Izglītības iniciatīvas centrs, kas jau vairākus gadus darbojas šajā izglītības jomā. Kad skolotāju palīgi čigāni (romi) tiks sagatavoti, to pilsētu pašvaldības, kurās dzīvo ievērojams čigānu (romu) tautības pārstāvju skaits, ieviešīs tos pirmsskolas izglītības iestādēs, klasēs, kas darbojas saskaņā ar iekļaujošās izglītības principiem. Programma paredz, ka skolotāju palīgi čigāni saņems ikmēneša algu visa mācību gada laikā. 2006.gadā šī prakse jau tiek īstenotā Valmierā un Jelgavā.

		Skolotāju palīgu ieviešana pirmsskolas izglītības iestādēs 2009.g.	nav	22 336	Pašvaldības sadarbībā ar ĪUMSILS, IZM, IIC	Ir ieviesti divdesmit skolotāju palīgi - čigāni (romi) pirmsskolas izglītības iestādēs
1.2. Izstrādāt latviešu valodas lasīt un rakstīt prasmes apguves kursa programmu pieaugušajiem čigāniem (romiem) analfabētiem	Kursa programmas „Latviešu valodas lasīt un rakstīt prasmes apguve čigāniem (romiem) analfabētiem” projekta izstrāde	Projekta izstrāde: 2008. – 2009.g.	nav	19 845	IIC sadarbībā ar ĪUMSILS, LPIA, pašvaldībām un IZM	Izstrādāta kursa „Latviešu valodas lasīt un rakstīt prasmes apguve čigāniem (romiem) analfabētiem” programma
1.3. Popularizēt un izskaidrot obligātās 5-6 gadīgo bērnu pirmsskolas sagatavošanas pamatizglītības ieguvei būtību čigānu (romu) bērnu vecākiem	Sabiedriskā diskusija ar čigānu (romu) bērnu vecāku dalību, „Čigānu (romu) bērns skolā” Latvijas pilsētās ar ievērojamu čigānu (romu) skaitu.	2007.- 2009.g.	nav	3 686	IIC sadarbībā ar ĪUMSILS, IZM, pašvaldībām un NVO	Noorganizētas divpadsmit sabiedriskās diskusijas „Čigānu (romu) bērns skolā” čigānu (romu) bērnu vecākiem Latvijas pilsētās ar ievērojamu čigānu (romu) skaitu
1.4. Izstrādāt un attīstīt motivācijas mehānismus skolotājiem, kas strādā ar čigānu (romu) bērniem	Seminārs „Skolotāja darbs klasē ar čigānu (romu) bērniem” Latvijas skolotājiem, kas māca klasēs ar čigānu (romu) bērniem	2007.- 2009.g.	nav	7 439	IIC sadarbībā ar ĪUMSILS, IZM, pašvaldību atbalstu	Izstrādāts un noorganizēts deviņu semināru cikls „Skolotāja darbs klasē ar čigānu (romu) bērniem”

	<p>Piešķirt ikgadējo balvu „Labākais skolotājs – Laču Mānuš” (romu valodā – „<i>labs civēks, draugs</i>”) aktīvākajam skolotājam par ieguldījumu čigānu (romu) bērnu izglītībā un informēt par to plašāku sabiedrību</p>	<p>2007/2008. m.g. 2008/2009. m.g.</p>	<p>nav</p>	<p>3 686</p>	<p>ĪUMSILS sadarbībā ar IIC, IZM, pašvaldībām</p>	<p>Ikgadēji piešķirtā balva visaktīvākajam skolotājam par ieguldījumu čigānu (romu) bērnu izglītībā, lai motivētu un atbalstītu tos skolotājus, kas strādā ar čigānu (romu) bērniem</p>
<p>1.5. Apzināt sociālā darba speciālistu u.c. atbildīgo speciālistu (piem., izglītības iestādes, probācijas dienesti, brīvā laika organizēšanas iestādes) darbinieku viedokli, kā arī labās prakses piemērus dažādās pašvaldības darbā ar čigānu (romu) kopienas pārstāvjiem</p>	<p>Četru semināru un diskusiju cikls „Sociālais darbs ar čigānu (romu) kopienas pārstāvjiem: viedokļi un labāka prakse”</p>	<p>2007.-2009.g.</p>	<p>nav</p>	<p>5 130</p>	<p>ĪUMSILS sadarbībā ar LM, pašvaldībām, čigānu (romu) un citām NVO</p>	<p>Noorganizēts četru semināru/diskusiju cikls „Sociālais darbs ar čigānu (romu) kopienas pārstāvjiem: viedokļi un labāka prakse”</p>
<p>2. Apakšmērķis: Attīstīt iekļaujošas izglītības principu pielietošanu vispārējās izglītības sistēmā</p>						
<p>2.1. Palielināt pirmsskolas izglītības grupu skaitu, kurās kopā mācās čigānu (romu) un citu tautību bērni un kuras darbojas saskaņā ar iekļaujošās izglītības principiem</p>	<p>Desmit iekļaujošu izglītības grupu 5-6 gadīgiem bērniem iekārtošana un skolotāju sagatavošana darbam tajās, lai sagatavotu skolai bērnus pēc IIC izstrādātas mācību metodikas „Čigānu (romu) bērns skolai gatavs”</p>	<p>2007.-2009.g.</p>	<p>nav</p>	<p>64 100</p>	<p>IIC sadarbībā ar ĪUMSILS, IZM, pašvaldībām</p>	<p>Sagatavoti darbam pirmsskolas izglītības iekļaujošās grupās trīsdesmit skolotāji. Pirmsskolas izglītības programmas atbalstam izmantota IIC izstrādātā metodika „Čigānu (romu) bērns skolai gatavs”. Iekārtotas desmit pirmsskolas izglītības grupas, kuras darbojas saskaņā ar iekļaujošās</p>

								izglītības principiem desmit izglītības iestādēs, kuras īsteno pirmsskolas izglītības programmas
Rīcības virziens: Nodarbinātība								
3. Apakšmērķis: Mazināt bezdarbu čigānu (romu) kopienā								
3.1. Iesaistīt čigānus (romus) aktīvajos nodarbinātības pasākumos	1) profesionālā apmācība, pārkvalifikācija un kvalifikācijas paaugstināšana; 2) algoti pagaidu darbi; 3) pasākumi konkurētspējas paaugstināšanai; 4) pasākumi noteiktām personu grupām; 5) pasākumi komercdarbības vai pašnodarbinātības uzsākšanai;	Pastāvīgi, esošo aktīvo nodarbinātības pasākumu ietvaros	Esošā budžeta ietvaros	nav	NVA	Čigānu (romu) kopienas pārstāvji aktīvāk iesaistās NVA nodarbinātības pasākumos un vairāk izmanto NVA piedāvātus pakalpojumus		
3.2. Izmantojot Eiropas Savienības valstu pieredzi, informēt čigānu (romu) kopienas pārstāvjus un to NVO, un visus sociālus partnerus par iespējām izmantot Eiropas Savienības finanšu līdzekļus (EQUAL, ERAF utt.) čigānu (romu) nodarbinātības veicināšanai	Informatīvais seminārs „ Eiropas Savienības fondi un projektu iespējas čigānu (romu) nodarbinātības veicināšanai ”	Reiz gadā	nav	2 010	ĪUMSILS sadarbībā ar čigānu (romu) un citām NVO	Programmas īstenošanas laikā organizēti trīs informatīvi semināri „Eiropas Savienības fondi un projektu iespējas čigānu (romu) nodarbinātības veicināšanai”, kas informē čigānu (romu) kopienas pārstāvjus un to NVO, kā arī visus sociālos partnerus par iespējām izmantot Eiropas Savienības finanšu līdzekļus (EQUAL, ERAF utt.) čigānu (romu) nodarbinātības veicināšanai		

<p>3.3. Informēt čigānu (romu) kopienas pārstāvjus par iespējām un nepieciešamajām prasmēm, lai nodrošinātu konkurentsipējīgu iekļaušanos Latvijas darba tirgū, iesaistot pašus čigānu (romu) kopienas līderus šīs informatīvas kampaņas izstrādē un īstenošanā</p>	<p>Semināru cikls „Legālā darba prasības un priekšrocības”</p>	<p>2007.- 2009.g.</p>	<p>nav</p>	<p>4 860</p>	<p>ĪUMSILS sadarbībā ar NVA, čigānu (romu) un citām NVO</p>	<p>veicināšanai Novadīts deviņu semināru cikls „Legālā darba prasības un priekšrocības”, kas informēja čigānu (romu) kopienas pārstāvjus par iespējām un nepieciešamajām prasmēm, lai nodrošinātu konkurentsipējīgu iekļaušanos Latvijas darba tirgū</p>
<p>4. Apakšmērķis. Sekmēt čigānu (romu) kopienas pārstāvju dialogu ar darba devējiem un citām nodarbinātības partnerībā iesaistītām institūcijām čigānu (romu) integrācijai Latvijas darba tirgū</p>						
<p>4.1. Attīstīt un stiprināt sadarbības tīklu starp čigānu (romu) NVO un Latvijas darba devēju organizācijām un arodbiedrībām</p>	<p>Periodiski rīkotas apaļā galda diskusijas „Čigāni (romi) Latvijas darba tirgū”, ar valsts pārvaldes institūciju, čigānu (romu) NVO, Latvijas darba devēju organizāciju un arodbiedrību pārstāvju līdzdalību</p>	<p>Ne mazāk par vienu apaļa galda diskusiju gadā</p>	<p>nav</p>	<p>1 920</p>	<p>ĪUMSILS sadarbībā ar NVA, čigānu (romu) un citām NVO</p>	<p>Ik gadus programmas īstenošanas periodā, organizēta vismaz viena apaļā galda diskusija „Čigāni (romi) Latvijas darba tirgū” starp darba devējiem un čigānu (romu) NVO līderiem ar valsts pārvaldes institūciju un arodbiedrību pārstāvju līdzdalību, lai apspriestu čigānu (romu) nodarbinātības problēmas un situācijas dinamiku</p>
<p>4.2. Izstrādāt un īstenot semināru pašvaldību, NVO un darba devēju asociāciju darbinieku informēšanai par pastāvošiem pretdiskriminācijas tiesību aktiem un praksi, tajā skaitā pret čigāniem (romiem)</p>	<p>Seminārs „Pretdiskriminācijas tiesību akti un prakse Latvijā attiecībā uz čigāniem (romiem)”</p>	<p>Reiz gadā</p>	<p>nav</p>	<p>1 635</p>	<p>VCB sadarbībā ar ĪUMSILS, čigānu (romu) un citām NVO</p>	<p>Programmas īstenošanas laikā, organizēti trīs informatīvi semināri „Pretdiskriminācijas tiesību akti un prakse Latvijā attiecībā uz čigāniem (romiem)” pašvaldību, NVO</p>

								un darba devēju asociāciju darbiniekiem
Rīcības virziens: Cilvēktiesības								
5. Apakšmērķis: Veicināt iecietību un negatīvu stereotipu un aizspriedumu mazināšanu Latvijas sabiedrībā par čigānu (romu) kopieni								
5.1. Iesaistīt plašsaziņas līdzekļus objektīvas informācijas sniegšanā par čigānu (romu) kopieni un pretdiskriminācijas tiesību aktiem un praksi, īpašu uzmanību pievēršot čigānu (romu) situācijai	Semināru cikls „Čigānu (romu) pozitīva tēla veidošana plašsaziņas līdzekļos”	7 semināri laikposmā 2007.-2009.g.	nav	4 480	VCB sadarbībā ar ĪUMSILS, čigānu (romu) un citām NVO	Novadīts septiņu semināru cikls „Čigānu (romu) pozitīva tēla veidošana plašsaziņas līdzekļos” plašsaziņas līdzekļu darbiniekiem par čigānu (romu) kopieni un pretdiskriminācijas tiesību aktiem un praksi		
5.2. Atbilstoši starptautiskajai pieredzei izveidot sistemātisku kvalifikācijas celšanas apmācības kursu Latvijas policijas darbiniekiem un tiesnešiem par darbu ar čigānu (romu) kopienas pārstāvjiem neiecietības mazināšanā	Kvalifikācijas celšanas apmācības kurss „Policijas un tiesnešu loma neiecietības mazināšanā attiecībā uz čigāniem (romiem)”	2007.-2009.g.	nav	4 150	VCB sadarbībā ar IeM, savas kompetences ietvaros, ³⁸ ĪUMSILS, čigānu (romu) un citām NVO	Novadīts viens kvalifikācijas celšanas apmācības kurss Latvijas policijas darbiniekiem un tiesnešiem par darbu ar čigānu (romu) kopienas pārstāvjiem neiecietības mazināšanā		
5.3. Organizēt informatīvi - izglītojošus konkursus Latvijas skolēniem par iecietības pozitīvo ietekmi uz vienotas pilsoniskas sabiedrības veidošanās procesu	Konkurss „Esi iecietīgs!” Semināru cikls „Iecietīgas sabiedrības priekšrocības”	2007 – 2009.g.	nav	3 020	ĪUMSILS sadarbībā ar IZM, čigānu (romu) un citām NVO	Organizēti četri informatīvi izglītojošie konkursi Latvijas skolēniem par iecietības pozitīvo ietekmi uz vienotas pilsoniskas sabiedrības veidošanās procesu		

³⁸ Likuma par Valsts cilvēktiesību biroju 2. pants punkti 1.,2.,5. nosaka, ka Biroja uzdevums ir pētīt situāciju cilvēktiesību ievērošanā valstī, it īpaši jomās, kas skar mazaizsargātas sabiedrības grupas, un iestāties par vienlīdzīgas attieksmes principa īstenošanu Latvijas Republikā, kā arī sniegt sabiedrībai vispusīgu informāciju par Latvijas normatīvajos aktos noteiktajām cilvēktiesībām, garantijām un pienākumiem; www.vcb.lv/zinojumi/likums-par-vcb.doc Skatīts 15.02.2006. Ņemot vērā likuma par Valsts cilvēktiesību biroju grozījumus (15.12.2005). Ministru kabineta noteikumi Nr.539. Rīgā 2005.gada 19.jūlijā (prot. Nr.42 37.§). "Latvijas Vēstnesis" 115 (3273) 22.07.2005

5.4. Izvērtēt skolas mācību grāmatu un materiālu saturu ar mērķi novērst tajos ietvertos negatīvos stereotipus un aizspriedumus pret čigāniem (romiem)	Projekts „Mācību grāmatas bez stereotipiem un aizspriedumiem”	2008.g.	nav	6 000	LCESC sadarbībā ar ĪUMSILS, čigānu (romu) NVO	Izstrādāts projekts, lai izvērtētu skolas mācību grāmatu un materiālu saturu ar mērķi novērst tajos ietvertos negatīvos stereotipus un aizspriedumus pret čigāniem (romiem)
5.5. Sekmēt aktivitātes Latvijas čigānu (romu) kopienas pozitīva tēla veidošanai sabiedrībā	Projekts „Mēs esam romi”	2007.g.	nav	5 900	NVO sadarbībā ar ĪUMSILS	Rīkots viens kultūras pasākums Latvijas čigānu (romu) kopienas pozitīva tēla veidošanai sabiedrībā
5.6. Izstrādāt un organizēt izglītojošu semināru izglītības darbiniekiem par starpkultūru komunikāciju izglītības iestādēs	Izglītojošais seminārs „Dažādības integrācija skolā”	2007 – 2009.g.	nav	6 300	IIC sadarbībā ar LPIA, IZM, ĪUMSILS	Izstrādāts un noorganizēts divu dienu izglītojošais seminārs izglītības darbiniekiem par starpkultūru komunikāciju izglītības iestādēs
5.7. Eiropas Komisijas kampaņas „Par dažādību – pret diskrimināciju” darbības ietvaros Latvijā definēt čigānu (romu) kopienas iekļaušanu un iecietības veicināšanu sabiedrībā kā prioritāru virzienu		2007 – 2009.g.	Nav nepieciešams	Nav nepieciešams	ĪUMSILS sadarbībā ar NVO	Eiropas Komisijas kampaņas „Par dažādību – pret diskrimināciju” darbības ietvaros kā prioritārais virziens Latvijā ir definēta čigānu (romu) kopienas iekļaušana un iecietības veicināšana sabiedrībā
5.8. VCB Diskriminācijas novēršanas nodaļas ietvaros izveidot amatu, kas nodrošinās diskriminācijas gadījumu pret čigānu (romu) kopienas	Jauns amats: VCB Diskriminācijas novēršanas nodaļas darbinieks	Amatpersona stājas darbā attiecības no 2007.g.	nav	24 480	VCB sadarbībā ar ĪUMSILS	VCB Diskriminācijas novēršanas nodaļas ietvaros ir izveidots jauns amats - VCB Diskriminācijas novēršanas nodaļas darbinieks;

<p>pārstāvjiem izskatīšanu un čigānu (romu) interešu pārstāvēšanu tiesvedībā, atbilstoši Padomes 2000. gada 29. jūnija direktīvā 2000/43/EK, ar ko ievieš vienādas attieksmes principu pret personām neatkarīgi no rasu vai etniskās piederības;³⁹ piedāvātājām iespējām sabiedriskām organizācijām pārstāvēt diskriminēto personu intereses</p>						<p>Jaunā darbinieka VCB Diskriminācijas novēršanas daļā izmaksas mēnesī ir 680 LVL. Šajā summā ir ietverts gan darbinieka darba vietas izveide, telpu uzturēšana, kā arī darbinieka alga. Tā kā nepieciešams izmainīt nepieciešamo finansējumu jaunas darbavietas izveidei VCB Diskriminācijas novēršanas daļā</p>
<p>6. Apakšmērķis: Sekmēt Latvijas čigānu (romu) kopienas kultūras atīstību un etniskās identitātes saglabāšanu, kā arī aktivitātes Latvijas čigānu (romu) NVO līdzdalībai pilsoniskajā sabiedrībā</p>						
<p>6.1. Informatīvi un finansiāli atbalstīt aktivitātes Latvijas čigānu (romu) kopienas kultūras atīstībai un etniskās identitātes saglabāšanai</p>	<p>Dotācijas čigānu (romu) un starpternisko NVO projektiem Latvijas čigānu (romu) kopienas etniskās identitātes saglabāšanai un iekļaušanai sabiedrībā</p>	<p>2007 – 2009. g.</p>	<p>nav</p>	<p>42 000</p>	<p>ĪUMSILS sadarbībā ar čigānu (romu) un citām NVO</p>	<p>Piešķirtas dotācijas čigānu (romu) un starpternisko NVO projektiem Latvijas čigānu (romu) kopienas etniskās identitātes saglabāšanai un iekļaušanai sabiedrībā</p>
<p>6.2. Informatīvi un finansiāli atbalstīt aktivitātes Latvijas čigānu (romu) NVO līdzdalībai pilsoniskās sabiedrības stiprināšanā</p>	<p>Dotācijas čigānu (romu) NVO kapacitātes paaugstināšanai un līdzdalībai pilsoniskās sabiedrības veidošanā</p>	<p>2007 – 2009. g.</p>	<p>nav</p>	<p>42 000</p>	<p>ĪUMSILS sadarbībā ar čigānu (romu) un citām NVO</p>	<p>Piešķirtas dotācijas čigānu (romu) NVO kapacitātes paaugstināšanai un līdzdalībai pilsoniskās sabiedrības veidošanā</p>

³⁹ Council Directive, 2000/43/EC of 29 June 2000, implementing the principle of equal treatment between persons irrespective of racial or ethnic origin. Official Journal of the European Communities, L 180, 19.07.2000, pp.22-26.

7. Apakšmērķis: Apkopot statistikas un informatīvus datus par čigānu (romu) stāvokli izglītības, nodarbinātības un cilvēktiesību jomās									
7.1. Izstrādāt un publiskot pētījumu par čigānu (romu) situāciju izglītības jomā - čigānu (romu) bērnu pirmsskolas un skolas apmeklējumu un viņu mācību panākumu līmeni, lai apzinātu esošo situāciju un plānotu tālāku čigānu (romu) integrācijas politiku	Pētījums „Latvijas čigānu (romu) stāvoklis izglītības jomā 2007-2009 g.”	2009.g.	nav	19 950	ĪUMSILS sadarbībā ar IIC, ekspertiem, čigānu (romu) un citām NVO	Izstrādāts un izdots pētījums par čigānu (romu) situāciju izglītības jomā			
7.2. Izstrādāt un publiskot pētījumu par čigānu (romu) situāciju nodarbinātības jomā, kas iekļautu informāciju par valsts, NVO, uzņēmumu un čigānu (romu) kopienas labāko praksi čigānu nodarbinātības jomā. Lai apzinātu esošo situāciju un plānotu tālāku čigānu (romu) integrācijas politiku	Pētījums „Latvijas čigānu (romu) stāvoklis nodarbinātības jomā 2007-2009”	2009.g.	nav	9 000	ĪUMSILS sadarbībā ar ekspertiem, čigānu (romu) un citām NVO	Izstrādāts un izdots pētījums par čigānu (romu) situāciju nodarbinātības jomā			

7.3. Izstrādāt un publiskot pētījumu par čigānu (romu) kopienas situāciju cilvēktiesību jomā, iekļaujot informāciju par sabiedrības attieksmi pret čigānu (romu) kopienu, kā arī par iecietības veicināšanas un sabiedrības kompetences celšanas aktivitātēm par Latvijas čigānu (romu) kopienu	Pētījums „Latvijas čigānu (romu) stāvoklis cilvēktiesību jomā 2007-2009 g.”	2009.g.	nav	9 000	ĪUMSILS sadarbībā ar VCB, ekspertiem, čigānu (romu) un citām NVO	Izstrādāts un izdots pētījums par čigānu (romu) situāciju cilvēktiesību jomā
KOPĀ 2007. – 2009. g.				343 420		

Programmas tekstā lietotie saīsinājumi

ĪUMSILS	Īpašu uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās sekretariāts	NVA	Nodarbinātības Valsts aģentūra
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija	VDI	Valsts darba inspekcija
IeM	Iekšlietu ministrija	IIC	Izglītības iniciatīvas centrs
LM	Labklājības ministrija	LPIA	Latvijas Pieaugušo izglītības apvienību
LVAVA	Latviešu valodas apguves valsts aģentūra	LCESC	Latvijas cilvēktiesību un emisko studiju centrs

7. Uzdevumiem atbilstošs piešķirtā un papildus nepieciešamā finansējuma plānojums

7.1. Valsts budžets programmai 2007.-2009.gadam

Rīcības virziens	LVL
Izglītība	156 715
Nodarbinātība	10 425
Cilvēktiesības	138 330
Pārējās (pētījumi)	37 950
Kopā:	343 420

Sākot ar 2007.gadu, ir atspoguļots aktivitāšu īstenošanai papildus nepieciešamais finansējums latos

Nr. p.k.	Programmas rīcības virzieni	2007	2008	2009
1.	Izglītība	30492	78309	47914
2.	Nodarbinātība	4285	4285	1855
3.	Cilvēktiesības	46230	54545	37555
4	Pārējās (pētījumi)	—	—	37 950
	Bāzes finansējums	81 007	137 139	125 274

Katru gadu, sākot ar 2007.gadu, ĪUMSILS atbilstoši plānotajiem pasākumiem pieprasa papildus nepieciešamo budžeta finansējumu nākamajam gadam. Ja papildu finansējums tiks piešķirts, atbildīgās institūcijas koriģē programmas ieviešanas rīcības plāna saturu.

Papildus nepieciešamais finansējums:

- 2007.gadā – **81 007 LVL**
- 2008.gadā – **137 139 LVL**
- 2009.gadā – **125 274 LVL**

7.2. Kāda var būt politikas dokumenta ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem

Radītāji	Kartē jais gads	2007	2008	2009	Kopā
	2006				
1. Izmaiņas budžeta ieņēmumos	0	0	0	0	
2. Izmaiņas budžeta izdevumos	0	81 007	137 139	125 274	343 420
3. Finansiālā ietekme	0	- 81 007	- 137 139	- 125 274	- 343 420
4. Detalizēts finansiālā pamatojuma aprēķins (latos)					
1.1. Programmas „Čigānu (romu) skolotāju palīgs” projekta izstrāde un īstenošana:					
1) Programmas izstrāde, ņemot vērā Izglītības iniciatīvas centra (turpmāk – IIC) un starptautisko pieredzi;		3 185			3 185
Darba grupas atalgojums (4 cilvēki) –					

<p>2 450 LVL (612,5 LVL vienam cilvēkam)</p> <p>Kafijas pauzes (12gab.)- 192 LVL (16 LVL vienai kafijas pauzei) Administratīvie izdevumi projekta ieviešanai un vadīšanai – 543 LVL</p> <p>2) Divdesmit skolotāju palīgu sagatavošana: a) <u>Četrus dienu semināri (2 semināri; kopā 8 sem. dienas)</u>, prognozējamais dalībnieku skaits – 40 cilvēki.</p> <p>Semināru (2) organizēšanas darba grupas atalgojums (dalībnieku apzināšana un informēšana, viesnīcu cenu aptauju veikšana, līgumu slēgšana, darba telpu sagatavošana, sem. materiālu iepirkšana un kopēšana, informācijas sagatavošana publicitātei, sazināšanās ar dalībniekiem pēc semināra – (2 cilvēki) – 880 LVL (440 LVL vienam cilvēkam - gabaldarbs);</p> <p>Semināru (2) vadītāju atalgojums/ semināra sagatavošana un vadīšana – (2 cilvēki) – 1 200 LVL (600 LVL vienam cilvēkam- gabaldarbs);</p> <p>Viesnīcas izdevumi (8 dienas-sem. dalībnieku un vadītāju izmitināšana, ēdināšana, darba telpu un aprīkojuma īre) – 10 400 LVL</p> <p>Ceļa izdevumi (biļetes, degviela)– 600 LVL Semināru (2) materiāli – 200 LVL Administratīvie izdevumi projekta ieviešanai un vadīšanai – 4 648 LVL</p> <p><u>Individuālas konsultācijas</u> (7 konsultācijas darba vietā katram palīgam, kopā - 140 konsultācijas).</p> <p>Ņemot vērā, ka skolotāju palīgs ir tehniskais darbinieks, viņš atrodas pirmsskolas izglītības iestādes skolotāja vadībā un uzraudzībā. Tomēr skolotāju palīga darbības sākumposmā ir paredzētas konsultācijas, lai novērstu iespējamās problēmsituācijas tā darbības procesā;</p> <p>Konsultāciju vadītāju darba atalgojums (2 cilvēki – konsultāciju sagatavošana un vadīšana) – 1 500 LVL (750 LVL vienam cilvēkam)</p> <p>Ceļa izdevumi, dienas naudas, viesnīcas izdevumi nepieciešamības gadījumā – 4 200 LVL Administratīvie izdevumi projekta ieviešanai un vadīšanai – 2 080 LVL</p>		8 964	8 964		17 928
<p><u>Individuālas konsultācijas</u> (7 konsultācijas darba vietā katram palīgam, kopā - 140 konsultācijas).</p> <p>Ņemot vērā, ka skolotāju palīgs ir tehniskais darbinieks, viņš atrodas pirmsskolas izglītības iestādes skolotāja vadībā un uzraudzībā. Tomēr skolotāju palīga darbības sākumposmā ir paredzētas konsultācijas, lai novērstu iespējamās problēmsituācijas tā darbības procesā;</p>			3 890	3 890	7 780

<p>3) Sadarbībā ar pašvaldībām sekmēt sagatavoto skolotāju palīgu - čigānu (romu) ieviešanu izglītības iestādēs – programmās „Čigānu (romu) skolotāju palīgs”, projekta rezultāta prezentācija Latvijas pašvaldībām. Trīs vienas dienas prezentācijas. Vienas prezentācijas prognozējamais dalībnieku skaits – 30-50 cilvēki.</p> <p>Rīkotāju atalgojums (2 cilvēkiem) – 330 LVL (165 LVL vienam cilvēkam trijās prezentācijās) Kafijas pauzes (3) – 450 LVL (150 LVL vienai prezentācijai); Telpu īre (3) – 300 LVL (100 LVL vienai prezentācijai) Ceļa izdevumi (degviela) – 120 LVL (40 LVL vienai prezentācijai); Administratīvie izdevumi projekta ieviešanai un vadīšanai – 400 LVL</p> <p>4) Sadarbībā ar pašvaldībām ieviest darbā izglītības iestādēs sagatavotos divdesmit skolotāju palīgus - čigānus (romus).</p> <p>20 skolotājiem - 22 336 LVL/ vienā mācību (2009/2010.) gadā; Viena skolotāja palīga – čigāna darba alga – 111,68 LVL/mēnesī (minimālā alga 90 LVL + nodokļi 24%), ko nodrošina pašvaldība; 1 116,80 LVL/ vienā mācību (2009/2010.) gadā (deviņu mēneši un viens atvaļinājuma mēness);</p>			1 600		1 600
<p>1.2. Kurša programmas „Latviešu valodas lasīt un rakstīt prasmes apguve čigāniem (romiem) analfabētiem” projekta izstrāde:</p> <p>Darba grupas atalgojums (3 cilvēki x 6 mēneši) – 14 700 LVL (817 LVL/mēnesī vienam cilvēkam);</p> <p>Kafijas pauzes (6) – 72 LVL (12 LVL vienai kafijas pauzei); Administratīvie izdevumi projekta ieviešanai un vadīšanai – 5 073 LVL</p>				19 845	19 845
<p>1.3. Sabiedriskā diskusija ar čigānu (romu) bērnu vecāku dalību „Čigānu (romu) bērns skolā- solis pretī nākotnei” 12 Latvijas pilsētās ar ievērojamu čigānu (romu) skaitu (<i>Rīgā</i> (iekļaujot dalībniekus no Jūrmalas), <i>Daugavpilī</i> (iekļaujot dalībniekus no Krāslavas), <i>Kuldīgā</i>, <i>Tukumā</i>, <i>Talsos</i> (iekļaujot dalībniekus no Sabiles), <i>Jelgavā</i> (iekļaujot dalībniekus no Dobeles), <i>Ventspilī</i>, <i>Valmierā</i>, <i>Jēkabpilī</i> (iekļaujot dalībniekus no Aizkraukles un Madonas rajoniem), <i>Valkā</i>, <i>Rēzeknē</i>, <i>Preiļos</i> (iekļaujot dalībniekus no rajoniem);</p>		3 686			3 686

<p>Atalgojums par deviņu semināru organizēšanas un vadīšanas darbu (2 cilvēkiem): diskusijas programmas izstrāde, prezentācijas materiālu sagatavošana, publicitātes pasākumu veikšana, pasākuma dalībnieku apzināšana, pasākuma organizēšana – 1 500 LVL (750 LVL vienam cilvēkam par visām diskusijām)</p> <p>Ceļa izdevumi (biļetes, degviela)– 960 LVL (80 LVL vienai diskusijai)</p> <p>Administratīvie izdevumi projekta ieviešanai un vadīšanai – 1 226 LVL</p>					
<p>1.4. 1) Semināru cikls „Skolotāja darbs klasē ar čigānu (romu) bērniem” Latvijas skolotājiem, kas māca klasēs ar čigānu (romu) bērniem. Semināri organizēti 9 Latvijas pilsētās: Rīgā, Jūrmalā, Talsos, Jelgavā, Ventspilī, Valmierā, Jēkabpilī, Tukumā, Daugavpilī:</p> <p>Atalgojums par deviņu semināru organizēšanas un vadīšanas darbu (2 cilvēkiem): dalībnieku apzināšana un informēšana, darba telpu sagatavošana, kafijas paužu organizēšana, sem. materiālu iepirkšana, kopēšana, informācijas sagatavošana publicitātei, sazināšanās ar dalībniekiem pēc semināra - – 1 100 LVL (550 LVL vienam cilvēkam deviņiem semināriem)</p> <p>Semināru (9) vadītāju darba atalgojums – (2 cilvēki) – 750 LVL (375 LVL vienam cilvēkam deviņiem semināriem)</p> <p>Telpu īre (9 dienas) - 900 LVL (100 LVL vienam semināram);</p> <p>Kafijas pauzes (9) – 1 980 LVL (220 LVL vienam semināram)</p> <p>Ceļa izdevumi (biļetes, degviela) – 450 LVL (50 LVL vienam semināram)</p> <p>Semināru izdales materiāli – 270 LVL (30 LVL vienam semināram)</p> <p>Administratīvie izdevumi projekta ieviešanai un vadīšanai - 1 989 LVL</p> <p>2) Piešķirt ikgadējo balvu „Labākais skolotājs – Laču Mānuš” (romu valodā – „<i>labs cilvēks, draugs</i>”) aktīvākajam skolotājam par ieguldījumu čigānu (romu) bērnu izglītībā un informēt par to plašāku sabiedrību par 2007/2008 un 2008/2009 m.g.</p> <p>Atalgojums par divu pasākumu organizēšanas un vadīšanas darbu (2</p>	<p>3 719</p>	<p>3 720</p>	<p>1 843</p>	<p>1 843</p>	<p>7 439</p> <p>3 686</p>

<p>cilvēkiem): konkursa nolikuma izstrāde un izsludināšana, informācijas sagatavošana publicitātei, kandidātu apzināšana, mācību iestāžu apmeklējumi, balvas pasniegšanas pasākuma organizēšana – 1 100 LVL (550 LVL vienam cilvēkam)</p> <p>Ceļa, telpu īres izdevumi – 960 LVL (480 LVL vienam pasākumam)</p> <p>Balvas (2) – 800 LVL (400 LVL vienai balvai)</p> <p>Administratīvie izdevumi projekta ieviešanai un vadīšanai – 826 LVL</p>					
<p>1.5. Četrus semināru un diskusiju cikls „Sociālais darbs ar čigānu (romu) kopienas pārstāvjiem: viedokļi un labākā prakse” – 5 130 LVL</p> <p>Semināru programmas izveide – 530 LVL (honorārs metodologam);</p> <p>Semināru un diskusiju vada divi lektori.</p> <p><i>Izdevumi vienam semināram:</i> - 1 150 LVL</p> <p>Viena semināra prognozēto dalībnieku skaits – 50 cilvēki;</p> <p>Kafijas pauze - 150 LVL (3 LVL vienam cilvēkam);</p> <p>Telpu īre – 200 LVL</p> <p>Atalgojums par semināra organizēšanas darbu (1 cilvēkam) - dalībnieku apzināšana un informēšana, darba telpu sagatavošana, kafijas paužu organizēšana, sem. materiālu iepirkšana, kopēšana, informācijas sagatavošana publicitātei – 100 LVL</p> <p>Viena vadītāja atalgojums – 150 LVL (2 vadītājiem – 300 LVL);</p> <p>Ceļa izdevumi – 50 LVL (mini bus);</p> <p>Viesnīcas izdevumi (nepieciešamības gadījumā – 150 LVL (divām personām)</p> <p>Izdales materiāli – 100 LVL</p> <p>Administratīvie izdevumi projekta ieviešanai un vadīšanai - 100 LVL;</p>		2 830	2 300		5 130
<p>2.1. Iekļaujošu pirmskolas izglītības grupu 5-6 gadīgiem bērniem iekārtošana un skolotāju sagatavošana darbam tajās, lai sagatavotu skolai bērnus pēc izstrādātas mācību metodikas „Čigānu (romu) bērns skolai gatavs”.</p> <p>1) Sagatavot 30 skolotājus darbam iekļaujošās grupās, izmantojot IIC izstrādāto metodiku „Čigānu (romu) bērns skolā”:</p> <p>Četrus dienu semināri (2 semināri - kopā 8 dienas)</p> <p>Viena semināra prognozēto dalībnieku skaits – 35-40 cilvēki;</p> <p>Atalgojums par divu semināru organizēšanas darbu (2 cilvēkiem): dalībnieku apzināšana</p>		8 108	8 108		16 216

<p>un informēšana, viesnīcu cenu aptauju veikšana, līgumu slēgšana, darba telpu sagatavošana, semināra materiālu iepirkšana un kopēšana, informācijas sagatavošana publicitātei, sazināšanās ar dalībniekiem pēc semināra – 550 LVL (275 LVL vienam cilvēkam);</p> <p>Semināru (2) vadītāju atalgojums – semināru sagatavošana un vadīšana – 750 LVL diviem cilvēkiem (375 LVL vienam cilvēkam); Viesnīcas izdevumi (8 dienas - semināra dalībnieku un vadītāju izmitināšana, ēdināšana, darba telpu un to aprīkojuma īre – 9 760 LVL astoņām dienām (1 220 LVL vienai dienai); Ceļa izdevumi (biļetes, degviela) – 600 LVL Semināru materiāli – 200 LVL (100 LVL vienam semināram); Administratīvie izdevumi projekta ieviešanai un vadīšanai – 4 356 LVL</p> <p>2) Iekārtot 10 iekļaujošu grupas/klares 5-6 gadus veciem bērniem: Rīgā, Daugavpilī, Jūrmalā, Kuldīgā, Tukumā, Talsos, Ventspilī, Dobelē, Krāslavā, Jēkabpilī.</p> <p>Grupu/ klašu iekārtošana: Darba grupas atalgojums (2 cilvēkiem)- cenu aptauju, pasūtījumu, iepirkumu veikšana un piegāžu organizēšana) - 3 080 LVL (1 540 LVL vienam cilvēkam);</p> <p>Mēbeles, attīstošās spēles grāmatas un citi mācību materiāli klašu/grupu iekārtošanai - 30 000 LVL Transporta izdevumi (mēbeles transportēšanai) – 1 000 LVL Ceļa izdevumi materiālu atlasei, klašu izvēlei un klašu iekārtošanas konsultēšanai (10 vietas) – 1 000 LVL Administratīvie izdevumi projekta ieviešanai un vadīšanai – 12 804 LVL</p>			47 884		47 884
<p>3.2. Informatīvais seminārs „Eiropas Savienības fondi un projektu iespējas čigānu (romu) nodarbinātības veicināšanai”: 2 010 LVL (trijiem gadiem);</p> <p><i>Izdevumi vienam semināram:</i> - 670 LVL Viena semināra prognozēto dalībnieku skaits – 50 cilvēki; Kafijas pauze - 150 LVL (3 LVL vienam cilvēkam);</p> <p>Atalgojums par semināra organizēšanas un vadīšanas darbu (1 cilvēkam) – 100 LVL Viena semināra vadītāja (eksperta) atalgojums – 90 LVL;</p>		670	670	670	2 010

<p>Telpu īre – 200 LVL; Ceļa izdevumi – 15 LVL; Viesnīcas izdevumi – 40 LVL; Izdales materiāli – 30 LVL; Administratīvie izdevumi projekta ieviešanai un vadīšanai - 45 LVL;</p>					
<p>3.3. Semināru cikls „Legālā darba prasības un priekšrocības”- 4 860 LVL</p> <p>Semināri organizēti deviņās Latvijas pilsētās: Rīgā, Jūrmalā, Talsos, Jelgavā, Ventspilī, Valmierā, Jēkabpilī, Tukumā, Daugavpilī - 540 LVL vienam semināram.</p> <p><u>Izdevumi vienam semināram:</u> Viena semināra prognozēto dalībnieku skaits – 50 cilvēki; Kafijas pauze - 100 LVL (2 LVL vienam cilvēkam)</p> <p>Atalgojums par semināra organizēšanas un vadīšanas darbu (1 cilvēkam) – 60 LVL Viena semināra vadītāja (eksperta) atalgojums – 90 LVL;</p> <p>Telpu īre – 200 LVL Ceļa izdevumi – 30 LVL; Izdales materiāli – 30 LVL; Administratīvie izdevumi projekta ieviešanai un vadīšanai – 30 LVL</p>		2 430	2 430		4 860
<p>4.1. Periodiski rīkotas apaļa galda diskusijas „Čigāni (romi) Latvijas darba tirgū”, ar valsts pārvaldes institūciju, čigānu (romu) NVO, Latvijas darba devēju organizāciju un arodbiedrību pārstāvju līdzdalību - 1 920 LVL ((trījiem gadiem), 640 LVL veinai diskusijai); 3 diskusijas laikā no 2007. līdz 2009.gadam.</p> <p><u>Izdevumi vienai diskusijai:</u> Viena apaļa galda diskusijas prognozēto dalībnieku skaits – 30 cilvēki; Kafijas pauze - 90 LVL (3 LVL vienam cilvēkam);</p> <p>Atalgojums par semināra organizēšanas un vadīšanas darbu (1 cilvēkam) – 80 LVL Vienas diskusijas vadītāja - moderatora (eksperta) atalgojums – 90 LVL;</p> <p>Telpu īre – 200 LVL Tehniskais aprīkojums – 50 LVL Ceļa izdevumi – 50 LVL; Izdales materiāli – 50 LVL; Administratīvie izdevumi projekta ieviešanai un vadīšanai – 30 LVL</p>		640	640	640	1 920

<p>4.2. Seminārs „Pretdiskriminācijas tiesību akti un prakse Latvijā attiecībā uz čigāniem (romiem)” – 1 635 LVL (trijiem gadiem), 545 LVL – vienam semināram);</p> <p><u>Izdevumi vienam semināram:</u> Viena semināra prognozēto dalībnieku skaits – 30 cilvēki; Kafijas pauze - 90 LVL (3 LVL vienam cilvēkam)</p> <p>Atalgojums par semināra organizēšanas un vadīšanas darbu (1 cilvēkam) – 80 LVL Viena semināra vadītāja (eksperta) atalgojums – 90 LVL;</p> <p>Telpu īre – 200 LVL Ceļa izdevumi – 25 LVL Izdales materiāli – 40 LVL Administratīvie izdevumi projekta ieviešanai un vadīšanai – 20 LVL</p>		545	545	545	1 635
<p>5.1. Semināru cikls „Čigānu (romu) tēla veidošana plašsaziņas līdzekļos” – 4 480 LVL;</p> <p>Semināri rīkoti 7 Latvijas pilsētās: Rīgā, Jelgavā, Ventspilī, Valmierā, Jēkabpilī, Tukumā, Daugavpilī - 640 LVL katram semināram:</p> <p><u>Izdevumi vienam semināram:</u> Viena semināra prognozēto dalībnieku skaits – 30 cilvēki; Kafijas pauze - 90 LVL vienai diskusijai (3 LVL vienam cilvēkam)</p> <p>Atalgojums par semināra organizēšanas un vadīšanas darbu (1 cilvēkam) – 80 LVL Vienas diskusijas vadītāja - moderatora (eksperta) atalgojums – 90 LVL;</p> <p>Telpu īre – 200 LVL Tehniskais aprīkojums – 50 LVL Ceļa izdevumi – 50 LVL; Izdales materiāli – 50 LVL; Administratīvie izdevumi projekta ieviešanai un vadīšanai – 30 LVL</p>		1 920	1 920	640	4 480
<p>5.2. Kvalifikācijas celšanas apmācības kurss „Policijas un tiesnešu loma neiecietības mazināšanā attiecībā uz čigāniem (romiem)” - 4 150 LVL;</p> <p>Autora atbildība metodologam kursa izstrādei - 500 LVL</p> <p>Kursa ilgums - trīs dienas. Kursa prognozēto dalībnieku skaits – 30 cilvēki; Kursa vadītāja darba alga – 330 LVL</p>			4 150		4 150

<p>Atalgojums par semināra organizēšanas un vadīšanas darbu (1 cilvēkam) – 150 LVL</p> <p>Viesnīcas izdevumi – 1 050 LVL (35 LVL/diennaktī un ēdināšana vienam cilvēkam); - 2 100 LVL divās diennaktīs; Tehniskais aprīkojums – 200 LVL Telpas īre – 700 LVL (trijām dienām) Izdales materiāli – 110 LVL; Administratīvie izdevumi projekta ieviešanai un vadīšanai – 60 LVL</p>					
<p>5.3. Informatīvi - izglītojošus konkurss „Esi iecietīgs!” un semināru cikls „Iecietīgas sabiedrības priekšrocības” - 3 020 LVL četriem semināriem (755 LVL vienam semināram);</p> <p><u>Izdevumi vienam semināram:</u> Viena semināra prognozēto dalībnieku skaits – 40 cilvēki; Kafijas pauze – 80 LVL (2 LVL vienam cilvēkam);</p> <p>Atalgojums par semināra organizēšanas un vadīšanas darbu (1 cilvēkam) – 80 LVL Semināru vadītāja atalgojums – 90 LVL Konkursa balva - 100 LVL</p> <p>Telpas īre – 200 LVL Tehniskais aprīkojums – 80 LVL Ceļa izdevumi – 25 LVL Izdales materiāli – 60 LVL; Administratīvie izdevumi projekta ieviešanai un vadīšanai – 40 LVL</p>	755	1 510	755		3 020
<p>5.4. Projekts „Mācību grāmatas bez stereotipiem un aizspriedumiem”- 6 000 LVL</p> <p>Izstrādāšanas projekta vadītāja darba alga – 3 000 LVL Ekspertu darba grupas atalgojums (8 cilvēki) – 2 200 LVL (275 LVL vienam darba grupas loceklim) Tipogrāfijas izdevumi – 300 LVL Administratīvie izdevumi projekta ieviešanai un vadīšanai – 600 LVL</p>		6 000			6 000
<p>5.5. Projekts „Mēs esam romi” - 5 900 LVL; Paredzēti divi semināri (Jelgavā un Ventspilī) un divas apaļā galda diskusijas (Tukumā un Daugavpilī), viens kultūras pasākums (Rīgā).</p> <p><u>Izdevumi projektam:</u> Projekta programmas izstrāde un organizēšana (organizatora honorārs) – 1 500 LVL Lektoru (2) un apaļā galda diskusijas</p>	5 900				5 900

<p>moderatoru (2) atalgojums – 600 LVL (150 LVL vienam cilvēkam)</p> <p>Viena semināra/apaļa galda diskusijas prognozēto dalībnieku skaits – 60 cilvēki; Kafijas pauze – 720 LVL (180 LVL/vienam semināram/diskusijai; 3 LVL vienam cilvēkam); Pusdienas kultūras pasākuma ietvaros – 400 LVL</p> <p>Telpu īre – 800 LVL (200 LVL vienam semināram), 500 LVL (kultūras pasākumam); Transporta izdevumi – 500 LVL; Izdales materiāli – 240 LVL; Tehniskais aprīkojums – 500 LVL (visām aktivitātēm) Viesnīcas izdevumi – 140 LVL;</p>					
<p>5.6. Tālākizglītības semināra „Dažādības integrācija skolā” izstrāde un ieviešana:</p> <p>1) 2 dienu semināra izstrāde, 2) 2 dienu semināra organizēšana,</p> <p>Viena semināra prognozējamais dalībnieku skaits - 40-45 cilvēki</p> <p>Semināra programmas un izdales materiālu izstrādes darba grupas honorārs (3 cilvēki) – 1 150 LVL (383,50 LVL vienam cilvēkam);</p> <p>Kafijas pauzes (3) darba grupas tikšanās laikā - 36,00LVL (12 LVL vienai kafijas pauzei);</p> <p>Semināra organizēšanas darba grupas (2 cilvēki) atalgojums: dalībnieku apzināšana un informēšana, viesnīcu cenu aptauju veikšana, līgumu slēgšana, darba telpu sagatavošana, sem. materiālu iepirkšana un kopēšana, informācijas sagatavošana publicitātei, sazināšanās ar dalībniekiem pēc semināra) – 220 LVL (110 LVL vienam cilvēkam visiem semināriem);</p> <p>Semināra vadītāju (2 cilvēki) atalgojums: semināra sagatavošana un vadīšana – 300 LVL (150 LVL vienam cilvēkam visiem semināriem).</p> <p>Viesnīcas izdevumi: 2 dienas, semināra dalībnieku un vadītāju izmitināšana, ēdināšana, darba telpu un to aprīkojuma īre – 2 600 LVL (1 300 LVL vienai semināra dienai); Ceļa izdevumi - 300 LVL Semināra izdales materiāli - 100 LVL Administratīvie izdevumi projekta ieviešanai un vadīšanai – 1 594 LVL</p>	1 495	4 805			6 300

<p>5.8. Jauns amats: VCB Diskriminācijas novēršanas nodaļas darbinieks - 24 480 LVL</p> <p>Jaunā darbinieka VCB Diskriminācijas novēršanas daļā izmaksas mēnesī ir 680 LVL.(8 160 LVL gadā) Šajā summā ir ietverts gan darbinieka darba vietas izveide, telpu uzturēšana, kā arī darbinieka alga</p>		8 160	8 160	8 160	24 480
<p>6.1. Dotācijas čigānu (romu) un starpetnisko NVO projektiem Latvijas čigānu (romu) kopienas etniskās identitātes saglabāšanai un iekļaušanai sabiedrībā -42 000 LVL</p> <p>Dotācijas tiek piešķirtas pēc principa, kas norādīts šajā tabulā punktā 6.2.</p>		14 000	14 000	14 000	42 000
<p>6.2. Dotācijas čigānu (romu) NVO kapacitātes paaugstināšanai un līdzdalībai pilsoniskās sabiedrības veidošanā - 42 000 LVL</p> <p>Dotācijas tiks piešķirtas tikai tām čigānu (romu) NVO, kas ir reģistrētas ĪUMSILS datu bāzē, kuru statūti un projekta mērķi atbilst ĪUMSILS nolikumam un ĪUMSILS Mazākumtautību lietu departamenta (turpmāk - MTLD) dotācijas piešķiršanas kārtības prasībām.⁴⁰</p> <p>Caurmērā vienai čigānu (romu) NVO gadā tiek piešķirtas dotācijas 3 100 LVL (1 550 LVL gadā punktam 6.1. un 6.2.) Uz 2006.gadu ĪUMSILS MTLD datu bāzē ir reģistrētas deviņas čigānu (romu) NVO; Dotāciju apmērs konkrētām pozīcijām aprēķināts balstoties uz ĪUMSILS MTLD pieredzi.</p>		14 000	14 000	14 000	42 000
<p>7.1. Pētījums “Latvijas čigānu (romu) stāvoklis izglītības jomā 2007 -2009 g.”</p> <p>Pētījums taps 2010.gadā ar nolūku analizēt situāciju laika posmā no 2007. līdz 2009.gadam. Minētājs finansējums tiek piešķirts 2009.gadā.</p> <p><u>Pētījuma izmaksas:</u> Pētījuma autori 3 cilvēki; Katra autora darba alga – 12 000 LVL (4 000 LVL vienam cilvēkam 12 mēnešu laikā)</p>				19 950	19 950

⁴⁰ „Kārtība, kādā tiek piešķirti un kontrolēti dotāciju līdzekļi valsts budžeta programmas “Dotācijas mazākumtautību sabiedriskām organizācijām” ietvaros; Par paraugu finansējuma izlietošanai ir ņemta MTLD kārtība un pārskatos apkopota informācija.
<http://www.integracija.gov.lv/index.php?id=991&sadala=197>

<p>Fokusa grupas dalībniekiem (10 cilvēki) – 600 LVL (10 LVL katram cilvēkam/mēnesī pusgada laikā) Anketēšanas veicēji (4 cilvēki) – 5000 LVL (1250 LVL vienam cilvēkam par 125 ankešu apstrādi piecu mēnešu laikā) Kopējais anketu skaits – 500 gab.</p> <p>Redakcijas izdevumi – 500 LVL (vienam redaktoram, gabala darbs) Maketēšana – 350 LVL (maketētāja alga) Tipogrāfijas pakalpojumi – 1500 LVL (tirāža 1000 eks.)</p>					
<p>7.2. Pētījums „Latvijas čigānu (romu) stāvoklis nodarbinātības jomā 2007-2009”;</p> <p>Pētījums taps 2010.gadā ar nolūku analizēt situāciju laika posmā no 2007. līdz 2009.gadam. Minētais finansējums tiek piešķirts 2009.gadā.</p> <p><u>Pētījuma izmaksas:</u> Pētījuma autors 1 cilvēks; Autora darba alga – 4 000 LVL 12 mēnešu laikā; Fokusa grupas dalībniekiem (10 cilvēki) – 600 LVL (10 LVL katram cilvēkam/ mēnesī pusgada laikā) Anketēšanas veicēji (2 cilvēki) – 2 000 LVL (1 000 LVL vienam cilvēkam par 50 anketu apstrādi piecu mēnešu laikā) Kopējais anketu skaits – 100 gab. Redakcijas izdevumi – 500 LVL (vienam redaktoram, gabala darbs) Maketēšana – 400 LVL (maketētāja alga) Tipogrāfijas pakalpojumi – 1500 LVL (tirāža 1000 eks.)</p>				9 000	9 000
<p>7.3. Pētījums „Latvijas čigānu (romu) stāvoklis cilvēktiesību jomā 2007-2009 g.”;</p> <p>Pētījums taps 2010.gadā ar nolūku analizēt situāciju laika posmā no 2007. līdz 2009.gadam. Minētais finansējums tiek piešķirts 2009.gadā.</p> <p><u>Pētījuma izmaksas:</u> Pētījuma autors 1 cilvēks; Autora darba alga – 4 000 LVL 12 mēnešu laikā; Fokusa grupas dalībniekiem (10 cilvēki) – 600 LVL (10 LVL katram cilvēkam/ mēnesī pusgada laikā) Anketēšanas veicēji (2 cilvēki) – 2 000 LVL (1 000 LVL vienam cilvēkam par 50 anketu apstrādi piecu mēnešu laikā) Kopējais anketu skaits – 100 gab. Redakcijas izdevumi – 500 LVL (vienam</p>				9 000	9 000

redaktoram, gabala darbs) Maketēšana – 400 LVL (maketētāja alga) Tipogrāfijas pakalpojumi – 1500 LVL (tirāža 1000 eks.)					
--	--	--	--	--	--

8. Situācijas pārraudzība

ĪUMSILS sadarbībā ar Latvijas pētniecības institūcijām un augstskolām, veic regulāru situācijas uzraudzību čigānu (romu) nodarbinātības, izglītības un cilvēktiesību jomās, kas atspoguļojas pētījumos un aptaujās.

9. Par uzdevumu izpildi atbildīgās institūcijas

Atbilstoši ministru prezidenta rīkojumam Nr.43. „Par darba grupas izveidošanu valsts programmas "Čigāni (romi) Latvijā" 2007.–2009.gadam izstrādei”, Programmas ieviešanu un īstenošanu veic ĪUMSILS sadarbībā ar attiecīgām valsts pārvaldes institūcijām: Kultūras ministriju, Izglītības un zinātnes ministriju, Labklājības ministriju, Valsts Cilvēktiesību biroju, Latvijas Pieaugušo izglītības apvienību un Valsts Nodarbinātības aģentūru.

10. Programmas ieviešanas pārraudzība

Lai nodrošinātu veiksmīgu Programmas ieviešanu un iesaistīto institūciju koordinētu sadarbību, ar Ministru kabineta rīkojumu tiks izveidota Programmas īstenošanas uzraudzības padome (turpmāk – Padome). Padomes galvenie uzdevumi ir pārraudzīt Programmas ieviešanu un informēt par Programmas īstenošanas gaitu. Padomes sastāvā ir iespēja līdzdarboties visām Latvijas čigānu (romu) kopienas NVO. Padomes sastāvā ir Kultūras ministrijas, Izglītības un zinātnes ministrijas, Labklājības ministrijas, Valsts Cilvēktiesību biroja, pašvaldību un Latvijas Pieaugušo izglītības apvienības pārstāvji, un var piedalīties visu Programmas virsmērķa ieinteresēto nevalstisko organizāciju, augstskolu un citu sociālo partneru pārstāvji. Ne retāk kā reizi 6 mēnešos par attiecīgo Programmas pasākumu īstenošanu noteiktā atbildīgā institūcija iesniedz padomei ziņojumu.

11. Programmas pārskata iesniegšanas un novērtēšanas kārtība

Katru gadu līdz 30.septembrim ĪUMSILS iesniedz Ministru kabinetā Programmas īstenošanas ziņojumu (turpmāk – Ziņojums). Programmas īstenošanas gaitā sasniegto rezultātu novērtēšanā ietilpst apkopota informācija par veiktajiem pasākumiem, konkrētu pasākumu organizētāju un partnerorganizāciju sniegtās atskaites un atzinumi.

Ne retāk kā reizi gadā padome uzklausa čigānu (romu) NVO viedokli un priekšlikumus par Programmas īstenošanas gaitu, kas reizē ar ziņojumu tiek iesniegts izskatīšanai valdībā.

Jautājums par papildu valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu 2007.gadā un turpmākajiem gadiem ir skatāms Ministru kabinetā vienlaicīgi ar visu ministriju budžeta prioritātēm kārtējā gada valsts budžeta likumprojekta sagatavošanas un izskatīšanas procesā.

24.07.06. 12:10

8585

D.Kretalovs, 7365348

deniss.kretalovs@integracija.gov.lv